

ČD

magazin
pro vás

Reklamní časopis národního dopravce
9 / 2023 / ROČNÍK 15 / ZDARMA

Cestování po Plzeňsku
Vlakem do Bratislavy
Den železnice 2023

SKATEBOARDISTA

MAXIM HABANEC

Na olympiádu skateboarding patří

Navštivte svět historie, změny i zábavy a unikátní noční show

// DEN 2023
// ŽELEZNICE

Bohumín
sobota 23. září
od 9 hod.

Vlakem se slevou.

Využijte zvýhodněnou jízdenku Vlak+ a získajte
slevu 50 % na zpáteční cestu.

Hlavní partner: **Cargo**

Oficiální partner: **SIEMENS**

Partneři: **SPRÁVA ŽELEZNIC**

 pont

 ŠKODA | Škoda Group

 ALKAL
BATERIE spol. s r.o.

 railreklam

 Informační Systémy

 BONATRANS

 EUROVIA

 ČD-TELEMATIKA

 zenova

 SUDOP PRAHA

 DPOV

Bavte se s námi.
www.denzeleznice.cz

České dráhy
Národní dopravec

30
LET PRO VÁS

editorial

Vážení čtenáři, milí spolučestující, bez mučení se přiznám, že na svůj první den ve škole si nepamatuju. Pravděpodobně jsem se bál, rodiče zřejmě mnohem více, ale protože to tak podobně cítili i ostatní prvňáčci, bylo to asi přirozené. A hlavně, všechny ty roky povinné i nepovinné výuky utekly jako voda v řece. Byl jsem poučen, že dnes už děti do školy nenosí jen typické brašny, ale také normální batohy. Jeden jsem si hned pro inspiraci podrobně prohlédl. Znovu jsem si uvědomil, že samotné informace, které vám někdo natluče do hlavy, ještě

neznamenají vzdělání. A když je někdo chytrý, nemusí být v soukromí nebo v práci automaticky úspěšný – nebo milý, empatický, pravdomluvný, charakterní... Cesty za štěstím jsou klikaté a vedou mnoha směry.

Je často jenom na nás, po které se vydáme. Při čtení rozhovoru se skateboardistou Maximem Habancem mi třeba došlo, že mám vůči sportovcům předsudky. Čekal jsem namyšleného hejska s omezeným rozhledem, který myslí jen na vítězství. A místo toho se zjevil sympatický dřič, který na sobě maká od dětství a současně si uvědomuje sociální nespravedlnost a chudobu, a to i ve statisticky rozvinutých zemích. Podobně Jana

Martincová, se kterou rovněž přinášíme rozhovor, na sobě dlouhodobě pracovala. Kvůli synovi se vzdala původní kariéry, aby si vybudovala jinou, v níž nejenže uspěla, ale pomáhá teď velkému množství rodin s dětmi. Doufám, že informace a zajímavosti, které jsme pro vás v tomto čísle připravili, vás inspirují k výletům, a to včetně cest na úžasné dny železnice, stejně jako ke správným životním rozhodnutím. Budme rádi, že praotec Čech (nebo spousta malých praotců s rozličnými jmény) nás přivedl do relativně bezpečného kouta světa, kde můžeme najít své soukromé štěstí. A navíc tu máme nejhustší síť železnic. Pohodově babí léto vám přeje

Petr Horálek, šéfredaktor

Obsah

6

6 Rozhovor
Maxim Habanec

14 Naše města
Rokycany

16 Slavná filmová místa
Vitr v kapse

24 Železnice
Konstruktéři lokomotiv

32 ČD servis
Den železnice 2023

42 Cestopis
Indie

42

52 Tajemno a záhady
Existoval praotec Čech?

60 Recept
Poklad ve skořápce

ČD pro vás – reklamní magazín Českých drah | www.cdprovas.cz | cdprovas@cd.cz

tištěný náklad 60 000 ks	redakce ČD pro vás Generální ředitelství ČD nábřeží L. Svobody 1222 Praha 1 110 15	šéfredaktor Petr Horálek	grafika / DTP / produkce SEVENART s.r.o.
vydavatel České dráhy, a.s.		redakční rada Františka Haisl Vidnerová Simona Smithová Petr Nešpůrek Jiří Jeřeta Petr Vondráček	inzerce a předplatné info@cdprovas.cz
datum a místo vydání 6. září 2023, Praha	ISSN 1210-9142	tisk Walstead Moraviapress s.r.o.	

PRO AUTORY A SOUTĚŽÍČÍ:

Informace o poskytování a zpracování osobních údajů a jejich ochraně podle platné legislativy GDPR najdete na www.cdprovas.cz.

Ušetřete při cestách, a to nejen do školy

Začal nový školní rok, a tak je vhodné připomenout, že žáci a studenti ve věku 18–26 let mohou využít zvýhodněné jízdné.

Nárok na slevu 50% z ceny Flexi základní jízdenky, Flexi zvýhodněné jízdenky, Vázané jízdenky nebo Traťové jízdenky (včetně Traťové jízdenky Region a Traťové jízdenky měsíční – 10 dní) pro 2. třídu stačí prokázat platným žákovským průkazem, studentským průkazem nebo platným průkazem ISIC. Uvedené jízdenky nelze zakoupit pro vnitrokrajské cesty osobními a spěšnými vlaky na území Zlínského, Plzeňského a Jihomoravského kraje.

Změny v integrovaném systému na Liberecku (IDOL+)

Od 1. září došlo k zásadním změnám v rámci Integrovaného dopravního systému Libereckého kraje (IDOL). Například na starou (červenou) Opuscard již nebude možné zakoupit nový časový kupon. Kartu však není třeba měnit.

Časovka a Síťovka zakoupené do 31. srpna 2023 budou funkční až do konce platnosti kuponu. Po vypnutí možnosti nákupu kuponů bude potřeba využít jiný identifikátor (In Kartu, Idolku, Opuscard+, platební kartu, Lítačku). Nová (bílá) Opuscard+ přebírá funkce původní karty a přidává něco navíc.

Více na www.iidol.cz/iidolplus/.

JEDNOTKY REGIOFOX VYJELY S CESTUJÍCÍMI, zatím po Praze a středních Čechách

České dráhy zahájily 15. srpna zkušební provoz nových motorových jednotek RegioFox. První cestující se jimi mohou svézt v Praze a Středočeském kraji – na regionálních tratích z Rakovníka do Berouna a z Berouna přes Rudnou do Prahy. Vlaky jsou poháněny motory Rolls Royce, které jezdí i na biopalivo.

Zkušební provoz RegioFoxů s cestujícími probíhá na linkách S75 Rakovník – Beroun a S6 Beroun – Rudná u Prahy – Praha. Jedná se o vůbec první jednotky, které jsou součástí dodávky celkem 76 těchto vozidel od výrobce PESA Bydgoszcz. České dráhy plánují jejich postupné nasazení na osobní či spěšné vlaky například na tratích z Berouna do Rakovníka a Prahy, na Písecku,

z Havlíčkova Brodu do Jihlavy, Telče, Slavonic či na sever do Chrudimi a Pardubic, na mnoha neelektrifikovaných tratích Královéhradeckého kraje a také na Plzeňsku.

Vlaky RegioFox pohání motory Rolls Royce a splňují nejpřísnější platné ekologické normy. Jsou rovněž přizpůsobené využívání moderních syntetických paliv HVO. Motorové jednotky řady 847 dosahují maximální rychlosti 120 km/h, mají výkon 750 kW a jsou vybavené moderní zabezpečovací a sdělovací technikou, jako je vlakový zabezpečovací systém ETCS a radiokomunikace GSM-R. Nabízí prostorný interiér se 115 místy k sezení (včetně devíti míst v 1. třídě), topení, klimatizaci, zásuvky nebo USB konektory na dobíjení drobné elektroniky, wi-fi či vačkové WC s přebalovacím pultem. Vozidla jsou nízkopodlažní a bezbariérová.

Za nasbírané ČD Body podpořte svou imunitu

Za 50 ČD Bodů z věrnostního programu Českých drah získáte slevu až 400 Kč na veškerý sortiment doplňků stravy a měřicí techniky v e-shopu www.gsklub.cz. Česká farmaceutická společnost Green-Swan Pharmaceuticals CR, která vyvíjí a vyrábí léky, zdravotnické prostředky a účinné doplňky stravy pod značkami GS a Cemio, využívá prověřené přírodní suroviny a špičkové technologie. Nákupem výrobků podpořte zdraví a imunitu svou stejně jako svých blízkých. Při nákupu nad 990 Kč máte dopravu zdarma.

V ČD Minibaru vedou teplé nápoje, v nabídce zůstávají i sušené cvrčky

Oblíbené minibary Českých drah obsloužily za prvních sedm měsíců letošního roku už více než 640 tisíc cestujících. Dlouhodobě nejoblíbenějším sortimentem jsou teplé nápoje – za uvedené období se jich prodalo přes 72 tisíc litrů. Došlo též k rozšíření sortimentu, a to především o chlazené nápoje, o které je v létě větší zájem. **Součástí nabídky zůstává sušené maso a balíčky s křupavými cvrčky a červíky. Cestující mohou své nákupy v ČD Minibaru a prodejním automatu ČD Snack zaplatit i bezhotovostně.**

Získejte slevu 20% od Plzeňského Prazdroje

Chcete obdarovat své blízké originálním dárkem z Plzeňského Prazdroje? Využijte slevu 20% na nákup zboží na www.eshop.prazdroj.cz, kterou získáte za 60 ČD Bodů.

Vybírat můžete z předmětů značky Pilsner Urquell, Gambrius, Kozel, Birell a Radegast. V nabídce najdete stylové oblečení pro muže i pro ženy, nejrůznější drobnosti či doplňky do domácnosti, samozřejmě jsou jak současné, tak historické půllitry a sklenice. Na vybrané z nich lze objednat gravírované věnování podle přání. Slevu nelze uplatnit na pivo, dárkové poukazy, poštovné a balné.

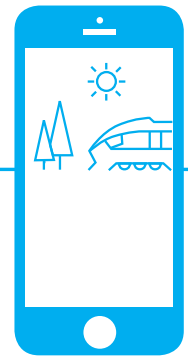
pont to go Zářijový tip z pohodlných obchodů na trase

Osvěžte si den vodami Magnesia Plus Antistress a Focus

Jestli se chcete lépe soustředit v náročných chvílích nebo hledáte způsob, jak lépe zvládat stres, zajděte si do prodejny PONT to go na nádraží. V našem širokém sortimentu máme vody Magnesia Plus Antistress a Focus, funkční minerálky, které jsou obohacené vysokým obsahem vitamínů a přírodních výtažků z meduňky, marakuj, ženšenu a dalších prospěšných látek. Mimo nutnou hydrataci tím získáte i podporu správné činnosti celého organismu. To správné rozložení vám přejí Pohodlné Obchody Na Trase.

www.ponty.cz

Užijte si babí léto jaksepatří a vydejte se za zážitky. Prověřené tipy, kam se vyplatí vyrazit po kolejích, najdete v bezplatné aplikaci Vlakem na výlet. V září se s ní můžete vypravit nejen na hrady a zámky nebo do přírody, ale také třeba na vinobraní či na některou z akcí konaných u příležitosti svátku železnice. A nezapomeňte na výletech sbírat ČD Body. Ty pak můžete proměnit za jízdenky na vlak zdarma a různé slevy na vstupné do divadel nebo muzeí.

FOTO: ARCHIVHRADU HELFŠTÝN

NA HRAD

Pojedte oslavit vinobraní na Helfštýn

Vino/hrad, takový je název akce, která se koná k oslavě vinobraní v sobotu 23. září na hradě Helfštýn. Na své si přijdou milovníci vína, tradic, historie a folkloru. Program začne ve 14 hodin a vše bude směřovat k jeho hlavnímu bodu, kterým je komentovaná ochutnávka v podání vinaře Petra Gottwalda. Příjemnou atmosféru navodí vystoupení skupin historického šermu a folklorního souboru. O hudební doprovod se postará cimbálová muzika Olšava. Součástí slavnostního odpoledne bude historický průvod s tradičními prvky vinobraní, jako je trestání zloděje nebo svěcení vína. Nebude chybět šlapání hroznů, ochutnávka a soutěže s košťáři.

Nejbližší železniční stanice:
Lipník nad Bečvou

Střední Čechy

FOTO: ONDŘEJ SOUKUP/ARCHIV SCCR

NA KOLE

Cyklovýlet po stopách starých železnic

Vydejte se na kole z Kladna ve stopách starých železnic. Z nádraží pojedete po cyklotrase 0017 podél současné tratě, od nádraží Kamenné Žehrovice už ve stopě zrušené železniční vlečky až do areálu dolu Tuchlovice. Kolem lánského zámeckého parku dojedete do muzea, kde uvidíte kus kolejnice bývalé místní koněspřežné dráhy. V Lesní ulici dodnes stojí zachovalá budova nádraží koněspřežné železnice a dostanete se až k pile na Piních, kde stojí budova jejího depa. Pokladem na konec je Muzeum ČD v Lužné u Rakovníka: těšte se na velkou expozici parních a motorových lokomotiv z dob největší slávy české železnice. Vlakem se odtud pohodlně vrátíte domů.

Nejbližší železniční stanice:
Kladno

ZA POHYBEM

Na trojmezí na Hřčavě a do Muzea Těšínska

Návštivte trojmezí na Hřčavě. Místo, kde se setkávají hranice tří států – Česka, Polska a Slovenska. Výlet je vhodný pro milovníky historie i pro rodiny s dětmi. Odlehlá obec Hřčava je dostupná z Mostů u Jablunkova. Z centra Hřčavy je to na trojmezí přibližně dva kilometry. Návštěvníky tam zavede žlutá turistická trasa. V samotné obci je k vidění dřevěný kostelík sv. Cyrila a Metoděje nebo Lurdská jeskyně s léčivou vodou. O životě na česko-polsko-slovenském trojmezí v dřívějších dobách pojednává Hřčavské muzeum. Dějiny regionu přibližuje Muzeum trojmezí, nová pobočka Muzea Těšínska v Jablunkově. Více na www.tesinskeslezsko.cz.

Nejbližší železniční stanice:
Mosty u Jablunkova

ZA HISTORIÍ

Skočte si do Pardubic za hrdiny z časů války

Město Pardubice skrývá silné osudy lidí, kteří tu byli před námi. Nenechme je zapadnout v zapomnění. Navštivte místa, kde se odehrávaly životní příběhy známých i neznámých hrdinů. Pietní území Památníku Zámeček, kde najdete muzeum s expozicí, připomíná události druhé světové války, kdy zde bylo popraveno 194 osob. Institut Paměti národa je výstava plná moderních technologií a skutečných zážitků pamětníků s projekcí. Můžete si tu vybrat hned z několika příběhů. Nebo se raději chcete projít městem po stezce Silver A a připomenout si poslední cestu Alfréda Bartoše? Více naleznete na stránkách www.pardubice.eu/zahrdiny.

Nejbližší železniční zastávka:
Pardubice-Pardubičky

FOTO: ARCHIVNÍ ÚSTŘEDNÍ ÚŘAD PRAHA

PRO INSPIRACI

Do Plzně na veletrh cestovního ruchu ITEP

Jste nadšenci do cestování a objevování nových dobrodružství? Pokud sháníte inspiraci, vydejte se od 21. do 23. září na veletrh cestovního ruchu ITEP do Plzně. Čeká vás pestrá nabídka nejen turistických atrakcí a tipů na výlety, ale i zábavná Itepácká industriální stezka, cestovatelské přednášky, výukový program pro školy a ochutnávky regionálních produktů. Děti jistě ocení interaktivní dětskou zónu a tvořivě dílny. Chybět nebudou nové publikace pro cestovatele, mapy, brožury a soutěže o poznávací výlety a další hodnotné ceny. Na veletrhu letos uvidíte i speciálně upravené karavany a obytné off-roady nejen pro expediční cesty.

Nejbližší železniční stanice:
Plzeň hl. n.

S NOSTALGIÍ

Festival parních lokomotiv v Benešově

Kde se vám poštěstí vidět pohromadě parní lokomotivy z Česka, Německa a Rakouska nebo salonní vozy Františka Ferdinanda d'Este a Tomáše Garrigua Masaryka? Nepropáste Festival parních lokomotiv, jehož čtvrtý ročník se koná v Benešově u Prahy od 15. do 17. září. Hlavní akcí prvního festivalového dne je jízda protokolárního parního vlaku z Prahy do Benešova u Prahy. K oficiálnímu zahájení festivalu dojde v areálu benešovského depa v sobotu 16. září. Kromě výstavy jedinečných železničních exponátů se po oba víkendové dny můžete těšit také na jízdy zvláštních nostalgických vlaků. Atrakcí bude i otáčení lokomotiv na točném depa nebo sobotní noční fotografování parních lokomotiv, které je naplánované od 20 do 22 hodin. A nejen pro děti si organizátoři připravili výstavu modelových kolejíšť a projížďky na malodráze.

Nejbližší železniční stanice:
Benešov u Prahy

Maxim Habanec

Text: Eva Fraňková
Foto: Toyota Česká republika

PRVNÍ PRKNO JSEM SI VYRÁBĚT NEMUSEL, dal mi ho brácha Matyáš

Náš nejlepší skateboardista působí jako typické dítě devadesátek. Pro tuto generaci je zásadní svoboda, používání digitálních technologií a sociální média. A také práce, při které mohou uplatnit svou kreativitu. V době konání rozhovoru pobýval Maxim Habanec v Japonsku, protože k jeho životu neodmyslitelně patří rovněž cestování.

Jste hodně časově vytížený, proto děláme rozhovor online. Kdybychom se sešli osobně v centru Prahy, přijel byste na skateboardu?

Ve skutečnosti po městě chodím spíše pěšky. Někdy i ježu autem. Často mám u sebe věci na celý den, takže nejde vyrazit jen nalahko na prkně, jako když mi bylo sedmnáct. Praha je ke skatu bohužel dost nepřátelská, všude jsou kostky, špatný povrch – nebo kopce. Ty jsou sice dobré pro jízdu dolů, ale zpátky už je to horší.

Kolik máte celkem prken?

Přesně spočítané to nemám, ale řekl bych, že nějakých dvacet. Nejsou drahá, často jsou to skaty, na kterých jsem vyhrál závody. Většina jich pro mě má spíše emocionální hodnotu. Naštěstí mám na Pragovce vlastní skatepark, kde na ně mám dost prostoru. Jen ty speciální jsou vystavené u mě doma.

Proč jste chtěl vybudovat vlastní skatepark?

Mou největší motivací bylo to, že v Praze není kde jezdit přes zimu. V Česku celkově nejsou kryté skateparky. Pokud jsem tedy chtěl být na stejné úrovni jako profesionálové v zahraničí, potřeboval jsem k tomu správné místo. Skatepark se jmenuje Red Bull MaxSpace a můžu ho využívat i ostatní skejtáci. Všichni kluci z reprezentace jezdí zde, přes zimu je to naše útočiště. Financujeme ho ze soukromých peněz od sponzorů. Podpořila nás takéž Pragovka, kde se areál nachází.

Skateboarding je od roku 2020 součástí olympijského programu a bude na letních olympijských hrách v Paříži. Máte z toho radost?

Příští rok bude na olympiádě podruhé a já čekám, že to bude ještě lepší. Tím, že skončila pandemie a jsou lepší podmínky pro jezdce, určitě uvidíme neuvěřitelné výkony. A toho se já osobně nemůžu dočkat. Jinak si samozřejmě myslím, že skateboarding, surfiing i breakdance na olympiádu patří. A to nejen z toho důvodu, že tyto sporty přilákají mladé sportovní fanoušky.

Jak velká je šance, že se na olympijské hry do Paříže proboujete?

Účast na minulé olympiádě mi utekla o pár příček, ale tentokrát na sebe neklaďu tak vysoké nároky, protože soutěžit

Ve škole mě považovali za flákače, který skáče na prkně. Ve skutečnosti jsem už tehdy makal více než ostatní.

bude jen dvacet nejlepších závodníků z celého světa. Nicméně do kvalifikace stále dávám všechno. Na olympiádě se jezdí ve dvou disciplínách – street a bowl.

Jaký je mezi nimi rozdíl?

Bowl je rampa s uzavřenými rohy a jezdec si tam může vymýšlet kreativnější cestu než na normální U-rampě, kde se jezdí jen tam a zpět. Bowl je o větší rychlosti, lítá se hodně do výšky a styl skateboardingu je trochu jiný než na streetu. Ten je zase o napodobení překážek na ulici, kde máte zábradlí, schody nebo zidky, jsou tam o něco větší nárazy a je technicky náročnější. Hodnotí se obtížnost, styl a kreativita. Jde o velmi subjektivní hodnocení, podobně jako je tomu třeba u krasobruslení.

Které triky jsou technicky nejtěžší?

To se nedá zobecnit, protože jsou velmi individuální a každý má vlohy na něco jiného. Technicky nejtěžší jsou pak kombinace různých triků. Kdybych měl vybrat svůj nejoblíbenější, bude to obyčejný výskok. Ten pocit, když letíte vzduchem, je prostě k nezaplacení.

V Československu se skateboarding rozmohl hlavně ve druhé polovině 80. let. To jste ještě nebyl na světě.

Setkal jste se s legendami skateboardingu u nás?

Jedna z největších legend tehdejších let Ivan Pelikán mně a mé mamě prodával mé první boty na skateboard, když mi

bylo asi pět let. Tehdy pracoval v Mystic Skate Shopu ve Štěpánské ulici, což byl jeden z prvních skateshopů v Praze. Tenkrát nebyl jeho, Ivan tam byl na pokladně, všichni jsme k němu chodili nakupovat věci na skate a on nám vždycky dobře poradil. Prkno jsem si však sám podomácku vyrábět nemusel, jak tomu bylo právě v začátcích skateboardingu u nás. To mi dal starší brácha Matyáš.

Takže jste se ke skateboardingu dostal díky bratrovi?

Když mi bylo pět, brácha už skejtoval. Chtěl jsem být pochopitelně jako on. Jezdil jsem celkem pravidelně, ale pak jsem měl chvíli pauzu a hrál fotbal. Ke skateboardu jsem se vrátil někdy kolem sedmi let a od té doby jsem trénoval každý den. Měl jsem to jen kousek na Letnou na Stalina, který je vlastně kolébkou skateboardingu v Praze. Tam jsem si našel partu kamarádů, se kterými jsme společně jezdili.

Jakou má pro vás právě tohle místo atmosféru?

Dá se skoro říct, že jsem tam vyrostl. Opravdu znám každou spáru a centimetr. A vážně je to jedno z nejlepších míst na ježdění na světě! Máte výhled na celou Prahu, kolem vás je park a nekonečné množství překážek na zdolávání. To je prostě dokonalost! Dříve na Stalinovi panovala zvláštní pravidla nastolená staršími a zkušenými jezdci. Například ti, co to ještě moc neuměli nebo nikoho

Očima autorky

Zatímco já se potila ve třicetistupňových vedrech v Praze u počítače, Maxim trávil napůl pracovní dovolenou s přítelkyní v Japonsku. Rozhovor jsem dělala opravdu s chutí, protože jsem stejně jako on vyrůstala v 90. letech, kdy skateboard patřil k povinné výbavě všech chlapců na sídlišti. Co jsem trochu očekávala, byl fakt, že za Maxovým úspěchem nestojí jenom čistá láska k prknu s kolečky, ale především poctivá a dennodenní dřina. A tak mu držím palce, aby se dostal až na olympiádu a všem to příští rok v Paříži pořádně nandal.

neznali, směli využívat pouze spodní patro. Pokud někdo, kdo neměl respekt, šel mezi zkušenější nahoru, byl často vyhozen. A jestli někomu nedejbože vjel do cesty, mohlo to zajít až třeba ke zlomení prkna. Skateboarding a hlavně Stalin byl svět sám pro sebe.

První sponzoři vás prý začali oslovo- vat, když jste ještě chodil na základní školu. Je to tak?

Pravdou je, že jsem celkem rychle začal být lepší než ostatní, třeba i starší kluci. První sponzoři byli spjatí se skateboardingem, byli to většinou výrobci prken nebo oblečení. Tehdy to fungovalo tak, že se chodili dívat na závody a všímali si talentovaných jezdců. Kolem roku 2000 zaznamenával skateboarding v Česku docela boom a zájem o nové závodníky byl velký.

První zahraniční závod jste vyhrál ve třinácti letech v Itálii a dostal jste za něj 3 000 eur. Pamatujete si, co jste si za ty peníze koupil?

Tehdy jsme s tátou šli a založili mi první účet v bance. Následně jsem si už finančně spravoval sám a využíval je k cestám

na závody, kde jsem vyhrával další peníze. Rodiče mi občas poradili, ale byli toho názoru, že bych se měl otrkat.

A co na vaši účast na závodech říkali učitelé?

Jediná oblast, kde jsem měl problémy, byla právě škola, kde to vůbec nechápali a nebrali skateboarding jako sport. Považovali mě za flákače, který skáče na prkně. Ve skutečnosti jsem už tehdy makal více než ostatní.

Díky závodům jste začal brzy cestovat po celém světě. Kde jsou podle vás ideální podmínky pro tento sport?

Rozhodně v Kalifornii. Je tam nejvíce skateparků a zároveň se tam dá díky

počasí jezdit po celý rok. Naopak nejvíce mě zaskočilo, že v Japonsku se nedá jezdit skoro nikde. I počasí je tu extrémní, a přesto odtud pochází spousta kvalitních jezdců. Jeden například vyhrál olympiádu.

Odpovědi k rozhovoru píšete právě z Tokia. Vaše přítelkyně z Japonska dokonce pochází. Plánujete tam teď trávit více času?

To se uvidí. Baví mě, jak jednoduše a zdravě se v Japonsku dá žít. A miluju jejich jídlo! Tokio je spíše betonová džungle. Rideři jezdí hlavně ve skateparcích dál za městem. Jsou zavření v hale a tam drtí skateboarding jako v tělocvičně, ale evidentně se jim to vyplácí.

Řítit se dolů z kopce není technicky až tak náročné, jen musíte přesně vědět, co děláte, jinak vás to může stát zdraví.

V Los Angeles jste sjel pátou nejprudší ulicí ve Spojených státech. Asi máte hodně rád adrenalin...

Strach z pádu jsem samozřejmě měl. Řítit se dolů z kopce není technicky až tak náročné, jen musíte přesně vědět, co děláte, jinak vás to může stát zdraví. Ta radost, když se sjezd povede, nejde s ničím srovnat.

Do Ameriky se opakovaně vracíte a natáčíte videa, ve kterých ukazujete i stinné stránky – bezdomovce, chudobu, špínu. Dá se říct, že Amerika je zemí kontrastů?

To rozhodně je! Videá ze Států se mezi lidmi hodně chytla. Češi mají občas představu, jaký je tam ráj, pravda je však často jinde. Faktem ovšem zůstává, že podmínky pro sport jsou v USA výrazně lepší než u nás a u skateboardingu to platí dvojnásob.

Cítil jste v Los Angeles v některých čtvrtích ohrožení?

To přímo ne. Upřímně, Brazílie byla mnohem horší. I když třeba čtvrt Skid Row v Los Angeles je vlastně město bezdomovců přímo v centru. Člověka opravdu šokuje, že tam situace mohla zajít tak daleko. Na svém kanále mám i pár rozhovorů a příběhů lidí bez domova. V Americe si můžete splnit své sny a být nahoře, na druhou stranu jde také klesnout pořádně nízko.

Prý máte rád rychlou jízdu v autě...

Baví mě jezdit vlastně na všem a většinou to není zrovna pomalu. Takže rychlá auta miluju, je skvělé, když mám příležitost si to bezpečně zkusit. Párkrát mě vzali z Toyoty a jezdili jsme Suprou nebo GR Yarisem na okruhu. To bylo perfektní.

Je nějaká výzva, kterou byste si ještě rád splnil?

Rád bych skočil padákem. Je to celkem maličkost, ale nějak mi to zatím nevychází. ■

Maxim Habanec

Patří k nejlepším světovým jezdcům. Svou vášeň k cestování a skateboardingu přetavil v úspěšný dokumentární projekt Skate of Mind. Několikrát se stal mistrem republiky a dvakrát vyhrál závod světového poháru Mystic SK8 Cup. I při náročné sportovní kariéře vystudoval grafický design a mezinárodní vztahy. Jeho jméno je zapsané v krytém pražském skateparku Red Bull MaxSpace, který vede a částečně vlastní. V roce 2019 se zúčastnil světového šampionátu Street League Skateboarding v Brazílii, o pár míst mu unikla účast na letních olympijských hrách, které se konaly v roce 2021.

VLAK PRACOVNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

s nabídkou volných míst

HLEDÁME NOVÉ
KOLEGY

Přijďte si nezávazně popovídat během jízdy do **náborového kupé** a zjistěte, jaké pracovní možnosti a zaměstnanecké benefity vám České dráhy nabízejí.

Budeme se na vás těšit ve vybraných vlacích.

Podrobný jízdní řád a další informace najdete na našem webu.

Pojed'te v tom s námi.
www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravec

ČD Bike

Půjčovny kol a služby pro cyklisty

- 68 půjčoven kol (ve vybraných stanicích si lze vypůjčit i elektrokola a koloběžky)
- k dispozici kvalitní kola s předpisovou výbavou a pravidelným servisem
- přeprava a úschova vypůjčených kol zdarma*

* Platí na vybraných tratích a v určených stanicích.

kolo
od 190 Kč/den
elektrokolo
od 340 Kč/den

TIP

Kolo si můžete
bezplatně zapůjčit
na jeden den
za 100 bodů
z věrnostního
programu ČD Body.

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdbike

 České dráhy
Národní dopravec

V Rokycanské kotlině se při úpatí jednoho z výběžků Brd rozkládají Rokycany (viz foto). Městem prochází koridorová železniční trať Praha – Plzeň, takže se sem pohodlně vydáte po kolejkách. Neztrácejte tedy čas a přijed'te na podzim obdivovat pozdně barokní a klasicistní architekturu stejně jako přírodu v širém okolí. Plzeňský kraj je na zážitky a zajímavá místa opravdu bohatý.

V ROKYCANECH TO ŽIJE EVROPSKOU KULTUROU i historií na mnoho způsobů

V těsném sousedství s Plzní se na soutoku Klabavy a Holoubkovského potoka rozkládají Rokycany. Město v minulosti postihla řada pohrom a požárů, při tom nejtragičtějším v roce 1784 téměř celé vyhořelo. Bylo však vybudováno znovu, a tak dnes můžete v příjemných zářijových teplotách obdivovat pozdně barokní a klasicistní architekturu stejně jako okolní přírodu.

Text: Simona Smithová
Foto: Město Rokycany, Wikimedia,
Muzeum na demarkační linii

Narodil se zde husitský teolog a pražský arcibiskup Jan Rokycana. Psaly se zde ovšem i moderní dějiny, to když se v Rokycanech na konci druhé světové války zastavili američtí vojáci, aby zde vyčkali příchodu Rudé armády, čímž bylo osvobození západních Čech završeno.

Dny evropského dědictví

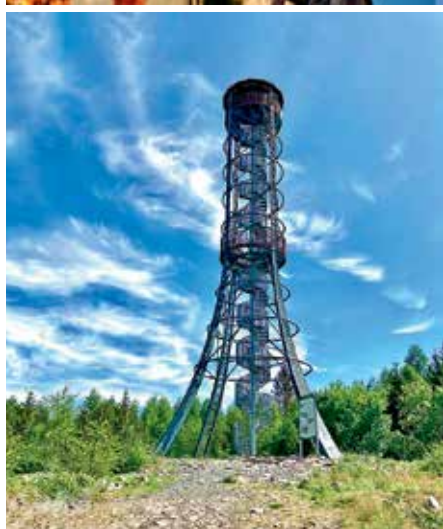
Město Rokycany se letos poprvé zapojí do Dnů evropského dědictví. Slavnostní zahájení proběhne v kostele Panny Marie Sněžné v sobotu 9. září v devět hodin dopoledne. Celodenní program nabídne deset subjektů. Užijete si přednášky zdarma v chrámu Panny Marie Sněžné či v kostele Nejsvětější Trojice

v parku U Plzeňské brány. Výjimečně bude k prohlédnutí gotická bašta v Třebízského ulici a sklep radnice. Depozitáře zájemcům zpřístupní okresní archiv a Centrum paleobiodiverzity a otevřená bude i městská knihovna. Ve vojenském muzeu si nenechte ujít dvě speciální komentované prohlídky.

Rokycanské městské slavnosti se konají v pátek 15. a v sobotu 16. září. Hlavní hvězdou bude druhý den akce Michal Hrůza, zatímco v pátek vystoupí skupina UDG. Vedle koncertů bude možné vyjít na jinak nepřístupnou věž kostela Panny Marie Sněžné.

Plně funkční vojenská technika

Muzeum na demarkační linii sídlí v bývalých kasárnách raketového pluku. V září ho lze navštívit vždy o víkendu. Venku si prohlédnete více než 190 kusů

Osobnost regionu

>> Bohuslav Horák

Narodil se 14. října 1877 na Žižkově. Studoval v Praze a v roce 1901 získal vysvědčení učitelské způsobilosti pro přírodopis, matematiku a fyziku, o rok později doktorát z filozofie. Nejprve působil jako suplent na reálkách v Pardubicích a v Praze, od roku 1903 byl profesorem na gymnáziu v Rokycanech. V letech 1925–1938 zde zastával funkci ředitele a současně vyučoval přírodopis, matematiku, fyziku a propedeutiku. S Josefem Hodkem a Juliánem Svobodou založil Městské muzeum v Rokycanech, které od roku 1937 nese jeho jméno.

V letech 1909–1914 redigoval časopis Brdský kraj, v němž publikoval řadu statí. V roce 1914 byl jmenován dopisujícím členem c. k. ústřední komise pro péči o památky ve Vídni, od roku 1920 působil jako konzervátor ministerstva školství a národní osvěty. Založil Muzejní společnost v Rokycanech a stal se jejím prvním předsedou. Dále byl aktivním komunálním politikem, členem městského a okresního zastupitelstva a místní školní rady. Založil Okresní péči o mládež, předsedal Spolku na podporu nemajetných studujících v Rokycanech, Spolku státních a veřejných zaměstnanců, Osvětovému sdružení v Rokycanech. Angažoval se v Sokole – jako starosta župy Rokycanovy. Během druhé světové války se zapojil do odboje a následně byl internován v nacistických vězeních. Zemřel 10. února 1942 v Osvětimi.

funkční vojenské techniky, již využívají organizátoři vojensko-historických akcí či filmaři. Areálem vede naučná stezka Čs. stálého opevnění. Vnitřní expozice nazvaná Nikdo nemá právo zapomenout! mapuje období 1938–1945 na našem území. Uvidíte také výzbroj a výstroj prvorepublikové armády, pohraniční opevnění a další.

Historie i současné umění

Je libo obecnější historii? Muzeum Dr. Bohuslava Horáka se specializuje na etnografii, paleontologii a přírodovědu. Vybírat můžete ze šesti stálých výstav: o železářské výrobě, venkovském bydlení a měšťánských domácnostech na Rokycansku, minulosti od pravěku do roku 1918, přírodě a místních paleontologických nálezích. Vedle

toho je v září otevřená výstava ke 150. výročí místního gymnázia či expozice rokycanského rodáka Pavla Niebauera Udržitelná míra neuspořádanosti (až do 29. října).

Babí léto v přírodě

Poslední hřejivé paprsky babího léta načerpáte v místech bývalého vojenského cvičiště, dnes významné lokalitě se vzácnými živočichy a chráněnými rostlinami. Krajinu do rovnováhy navrací stádo divokých koní a zubrů. Lávka mezi částmi výběhu slouží jako vyhlídkové molo. Zapojte se do výzvy Zdolej čtyři vrcholy a vystoupejte na Kotel s rozhlednou, Žďár, Vršíček a Čilinu, pokochejte se výhledem a udělejte si pár snímků. V infocentru pak získáte symbolickou odměnu. □

Vlakem do Rokycan

Rokycany leží na koridorové trati mezi Prahou a Plzní. Z hlavního města tam dorazíte rychlíkem bez přestupu za zhruba hodinu. Cestujete-li z Moravy, počítejte s tím, že vám cesta zabere asi čtyři a půl hodiny, přičemž přestoupíte v Praze. Některé spoje Českých drah z Ostravy jezdí přímo do Plzně, odkud to máte do Rokycan jen necelou čtvrt hodinku dalším vlakem. Nejvýhodnější spojení si snadno vyhledáte na webu www.cd.cz nebo v aplikaci **Můj vlak**.

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia a archiv ČD

VÍTR V KAPSE

Nové holčičí idoly hledají soukromé štěstí

Každá doba má své idoly. V 80. letech mezi ně patřilo chlapecké duo Vaculík–Tofi, které zazářilo na filmovém plátně a následně na plakátech v pokojíčcích fanynek. Jejich slavné entrée přišlo v roce 1983 v hořké komedii *Vítr v kapse*. Byli mladí, krásní, charismatičtí – a v tomto případě měli díky zajímavému scénáři i co hrát.

FOTO: VÍTR V KAPSE (1982, REŽISÉR: JAROSLAV SOUKUP) © SFK / ZDROJ: NFA (2X)

Příběhy o hledání soukromého štěstí mohou být silné a vnitřně pravdivé za každého režimu. Režisér Jaroslav Soukup dostal úkol natočit film pro mládež z pracovního prostředí, ale místo bezduché propagandy vznikl pod jeho vedením příběh, jenž teenagery oslovil a „vzal za srdíčko“. A rozhodně to nebylo jen písničkami Michala Davida a skupiny Olympic.

Zrodily se hvězdy

Základem úspěchu bylo obsazení dvou hlavních hrdinů – začínajících dělníků

„Dneska ty hodiny snad stojej.“

„Tak něco podniknem, ne?“

v plzeňské Škodovce. Ondra Bystřický (Lukáš Vaculík) a Cyril Čech (Sagvan Tofi) působí jako dva sympatičtí rošťáci. Neustále vymýšlí způsoby, jak se flákat v práci, utahují si z kolegů Mádra (Karel Augusta) a Palce (Bronislav Poloczek) a svádí nedobytnou skladnici Ilonku

(Zora Ulla Keslerová) – prostě zabíjí čas. Ondra navíc intenzivně touží po intimním setkání se svou dívkou Helenou, prodavačkou v textilu (Ivana Andrllová), a odhání jejího bývalého amanta (Marcel Vašínska).

Vzpoura a únik

Oba se snaží přežít a čekají na něco lepšího. Zatímco Cyril má modrou knížku, která ho chrání před vojnou, a těší se na vysněnou cestu do Paříže, Ondra ví, že ho dva roky v zeleném neminou. Ale

Ondra na Velkém Boleveckém rybníku sní o práci na širém moři. Rekreatovat se zde můžete i dnes

hned potom se chce stát námořníkem – nebo aspoň topičem či strojníkem na lodi. Ten opravdový mořský vítr ale zatím cítí jenom v kině při sledování zahraničních filmů. Jenže rodiče (Karel Vochoč a Karolína Slunéčková) mu nalinkovali budoucnost ve fabrice. „Po vojně si uděláš dálkově vysokou, koupíš si nové auto – a co ti bude scházet?“

Mezigenerační střet se zdá být nevyhnutelný. Když Ondrova maminka udělá Heleně v práci skandál a varuje ji, aby jejího syna nechala na pokoji, uteče hrdina z domova (ovšem z práce ne) a provizorně se ubytuje u kamaráda. Jakmile ale Cyril, milovník motorek, nečekaně zemře po silniční nehodě, zhroutí se Ondrovi svět. Přespává v parku a skončí na záchytce, kde se ho ujme zkušený železničář. Jeho mládí definitivně mizí během odjezdu na vojnu. Co ho asi za dva roky čeká?

Bez růžových brýlí

Režisér Soukup se nesnažil lakovat normalizační realitu narůžovo. Ukázal stereotypní nudu v továrnách s plnou

zaměstnaností (nebo spíše přezaměstnaností), ponižující dlouhé fronty v obchodech nebo formální hlasování na závodních schůzích. Zatímco starší generace klade důraz na materiální jistoty, mladí se bouří o víkendů na diskotékách, aby na chvíli zapomněli, že v pondělí ráno v 5.50 budou zase u píchaček. I když ne každý – Ondrův spolužák třeba uteče z pražského ČKD, kde bere 1 200 Kčs hrubého, a raději myje výlohy v centru Prahy, čímž si vydělá více...

Plzeň z mnoha úhlů

Obyvatelé Plzně poznají své město skoro v každém záběru filmu. Velká část se točila uvnitř areálu Škodovky. Lávka nad kolejí, odkud Ondra a Cyril pozorují vlaky do Paříže, se také nacházela v továrně. Otevřené finále s melancholickým odjezdem na vojnu se točilo na plzeňském Gottwaldově (dnes hlavním) nádraží. Záběry vznikaly i během cesty, kdy se opilí branci – navzdory protestům průvodčí – utěšovali zpěvem „Mimořádná linka Plzeň – Malacky...“ Na Ondru ale čekala vojna v Nitře. □

Velká část filmu se točila v plzeňské Škodovce

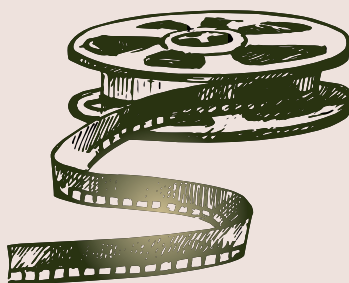

Z plzeňského hlavního nádraží odjžděli branci na vojnu

VÍTR V KAPSE

Československo, 1982, premiéra 1983, 76 minut

- » Režie: Jaroslav Soukup
- » Scénář: Jaroslav Soukup, Miroslav Vaic
- » Kamera: Jaromír Šofr
- » Hudba: Zdeněk Barták
- » Hrají: Lukáš Vaculík, Sagvan Tofi, Ivana Andrlová, Karel Augusta, Jiří Vala, Bronislav Poloczek, Karel Vochoč, Karolína Slunéčková, Zora Ulla Keslerová, Ilona Svobodová, Marcel Vašínska, Daniel Rous, Ferdinand Krůta a další

Dvojice Vaculík–Tofi

Natočili spolu jen tři filmy. Přesto si je publikum zapamatovalo jako osvědčenou dvojici, která – po jistou dobu – lákala dívčí srdce. Kromě kritikou celkem kladně přijatého snímku Vítr v kapse se Lukáš Vaculík a Sagvan Tofi objevili v roce 1988 i v neméně populárním titulu Kamarád do deště, který už otevřeně sázel na jejich tváře. V roce 1992 se dočkal (slabšího) pokračování pod názvem Kamarád do deště II – Příběh z Brooklynu. Všechny tři filmy režíroval Jaroslav Soukup.

Okénko do světa

Když se Ondra a Cyril v pracovní době dívají z lávky na koleje, opravdu pod nimi mohly jezdit vlaky z Prahy do Frankfurtu nad Mohanem a do Paříže. Tyto spoje se jmenovaly Západní expres a jako jedny z mála překračovaly železnou oponu. Estonská fotografická knížka o plachtění a moři, kterou si Ondra ve filmu koupil, se v překladu jmenovala V plném větru. Byla vydána v rámci propagace olympiády v Moskvě a stála na tehdejší poměry značnou částku 62 Kčs.

Generační snímek dospívajících v šedi a bezčasí 80. let. Ta doba je tam jakž takž zakonzervovaná.

Radek99,
ČSFD.cz

Zámek Kozel

ZA LAPKOU HABARTEM I NA MARIINU SKÁLU cestou ze Štáhlav do Nezvěstic

Na Plzeňsku objevíte kouzlo přízemního loveckého záměčku Kozel, kde dříve odpočívali znavení účastníci lovu po návratu z lesa. Výhodou bylo, že po náročném dni nemuseli stoupat do schodů. A tím pádem i vám zbude energie na další cestu za pozůstatky hradu Lopata nebo Mariinou vyhlídkou s replikou historického altánu.

Text: Svatava Pátková
Foto: Vít Pátek a archiv Lesů ČR

Z plzeňského hlavního nádraží zabere cesta osobním vlakem do Štáhlav zhruba čtvrt hodiny. Tamní železniční zastávka je oblíbeným východištěm k jedné z nejatraktivnějších památek široko daleko – k loveckému záměčku Kozel. Výletníci k němu dojdou dvoukilometrovou alejí.

Kozel nejvyššího lovčího

Štáhlavské panství koupili v roce 1711 Černínové z Chudenic. Jeden z nich, Jan Vojtěch, se později stal nejvyšším lovčím Českého království a měl za povinnost pořádat pro šlechtu hony. V oboře

**V aplikaci
Vlakem na výlet
získáte za tuto
trasu
20 ČD Bodů**

u Štáhlav si proto nechal v letech 1784–1789 vybudovat pražským stavitелеm Václavem Haberditzem lovecký záměček Kozel. Ten si svůj vzhled udržel i v dobách, kdy už v něm Černínové začali bydlet. Tehdy si nechali vyzdobit místnosti nejvýznamnějším pražským malířem a dekorátérem Antonínem Tuvorou. Jeho výmalbu můžete obdivovat i dnes.

Hlad a požár na Lopatě

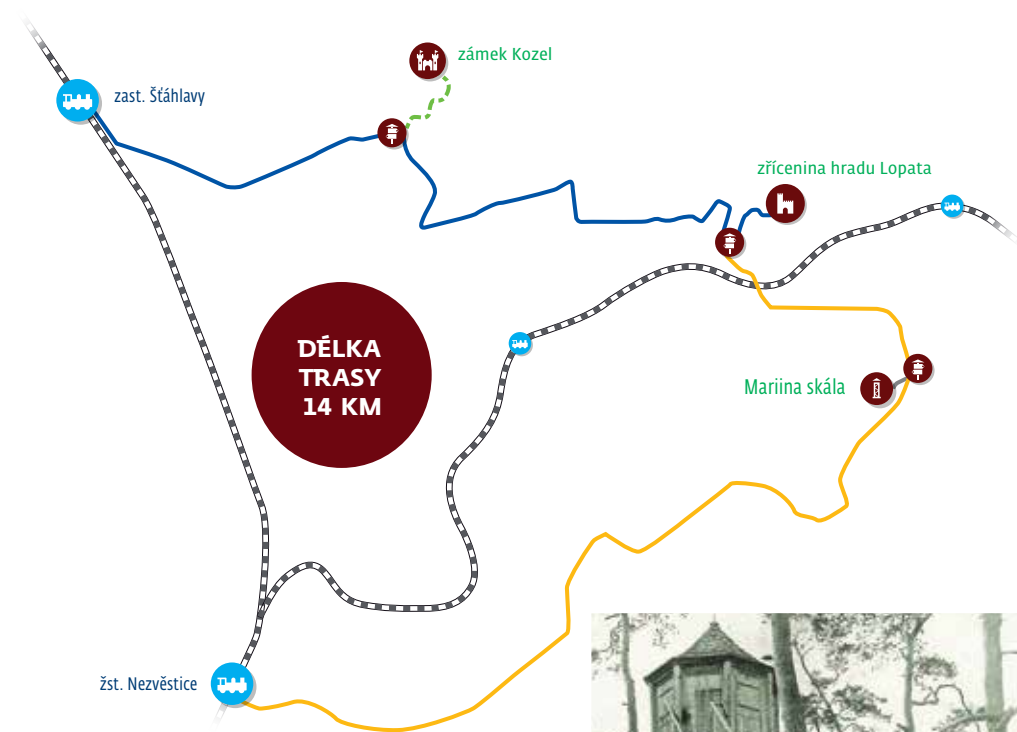
Před zámekovou jízdárnou vám do oka padne mohutný liliovník tulipánokvětý. Strom, který pochází ze Severní Ameriky, je pozoruhodný jak svými listy ve tvaru lry, tak květenstvím podobným tulipánu. Park končí u břehu Lopatského rybníka. My kolem něj půjdeme po značené

Provizorní lávka přes Kornatický potok pod zříceninou hradu Lopata

trase do lesů a zhruba po čtyřech kilometrech se dostaneme k pozůstatkům hradu Lopata, který historické prameny poprvé zmínily v roce 1377, ale založen byl pravděpodobně ve 40. letech 14. století.

Nejnámějším hradním pánem zde byl rytíř Habart, který si vysloužil přívlastek lapka. Přepadal totiž po okolí statky, jejichž majitelé vyznávali podobojí – jeho lupičství tedy mělo náboženskou a politickou pozadí. Poškození sousedé se nakonec dali dohromady a v říjnu roku 1432 Lopatu oblehli. Před její branou tehdy stanuli se svými lidmi ve zbroji například pánové Přibík z Klenové či Svojsze ze Zahrádky. Přijeli jim na pomoc i Klatovští, Domažličtí nebo Stříbrští. A protože se nedařilo hrad dobýt za pomoci děl, rozhodli se ho obléhatel vyhladovět. Po čtyřech měs-

Vlakem do Štáhlav

Z Prahy/Chebu

Vlakem vyšší kvality do Plzně a dále osobním vlakem

Z Českých Budějovic

Rychlíkem do Nepomuku a dále osobním vlakem

Koně v lukách u Milínova

Mariina besídka s návštěvníky v roce 1928

Mariina vyhlídka na Mariině skále

Výhled z altánu na Mariině skále je do všech světových stran

cích v obklíčení začali prý už na Lopatě pojídat i koně. V bezvýhodné situaci si obyvatelé hrad sami zapálili a doufali v útěk. Jenže světlo z ohně bránilo, aby se prchající mohli před nepřáteli schovat.

Poklady v zemi

Lopata byla srovnána se zemí. Její zbytky společně s pozůstatky po obklíčení zakonzervovala příroda, která se zde vyvíjela už zcela bez zásahu lidských rukou. Díky tomu je středověký obléhačí komplex, který byl kolem hradu zbudován, jedním z nejzachovělejších na našem území. Na hradiště vede přes příkop dřevěná více než 16 metrů dlouhá lávka doplněná dvěma schodišti.

Počátkem 80. let 19. století provedl systematický výzkum Lopaty a jejího okolí významný amatérský archeolog, jinak zahradník na zámku Kozel

František Xaver Franc. Při odklizení suti se mu tehdy podařilo najít mnoho předmětů, nejzajímavější však bylo torzo impozantního gotického portálu, které vykopal v hradním příkopu. Dále budeme pokračovat po žlutě značené cestě přes Kornatický potok. Internetové mapy sice hrozí, že je neprůchodná, ale stržený mostek zde nahradila provizorní dřevěná lávka, po níž se dá v pohodě přejít na druhý břeh.

Mariina skála s altánem

Nejslavnější Mariinou vyhlídkou je ta na Mariině skále u Jetřichovic v Českosaském Švýcarsku, která má však neméně pohlednou jmenovkyni právě v přírodním parku Kornatický potok poblíž Milínova. Na buližníkové Mariině skále obnovily Lesy ČR vyhlídkový altán s dřevěným přístupovým schodištěm, který je vlastně replikou původního, jež nechal postavit Kristián Valdštejn pro svou manželku Marii.

V 19. století bývalo místo každou neděli oblíbeným cílem panstva. Výhledy z altánku se návštěvníci mohli kochat do poloviny minulého století, neboť roku 1953 jej strhla vichřice. Při stavbě toho současného, zhotoveného podle archívni fotografie, se na skále ještě našly původní železné svorníky. Než se vydáme po žlutě k vlaku do Nezvěstic, můžeme si na rozcestí nedaleko vyhlídky posedět před hájenkou na odpočinkovém místě zvaném Mariino zátíší. □

Starý Plzeň patřil k hlavním opěrným bodům přemyslovské moci v západních Čechách

NAHATÁ BITVA U STARÉHO PLZENĚ skončila českým vítězstvím

V dávném středověku, kdy se teprve formovaly základy českého státu, byly války běžnou součástí života. Přemyslovská knížecí dynastie musela silou uplatňovat své nároky na stará i nová území. Hranice se neustále pohybovaly. Ke střetávání přirozeně docházelo i západním směrem s německými panovníky a císařskou mocí. Kuriózní bitvou se stala ta u Plzně roku 976, kdy poražený nepřítel bojoval nahý.

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia

Naše znalosti o počátcích českého státu jsou velmi děravé. Kromě archeologických nálezů se opíráme hlavně o záznamy z kronik. Ty vznikaly samozřejmě v kláštřích a byly poplatné nejen době svého vzniku, ale hlavně ideologii církve. Nejstarší dochované záznamy navíc nevznikly na našem území, nýbrž v cizině. Díky nim tak například víme, kdy už bezpečně existovala Plzeň.

Rozkvět za obou Boleslavů

Po zavraždění knížete Václava (roku 929, nebo snad spíše 935) se na přemyslovský trůn dostal jeho bratr Boleslav, přezdívaný Ukutný, a později jeho syn rovněž Boleslav, přezdívaný Pobožný. Obě uvedená přízviska jsou velmi nepřesná a zavádějící – prosadila je totiž církev

ve svých legendách. Daleko výstižnější by bylo použít Úspěšný, a to pro oba panovníky. Za jejich éry totiž český stát rostl, mohutněl, expandoval a prosazoval se ve středoevropském prostoru. Získal si též respekt u římských (německých) císařů.

Expanze na východ

Na konci 10. století bylo území pod vládou přemyslovských knížat zřejmě výrazně větší než současné Česko. Kromě Čech (bez Chebska) a Moravy k němu patřila ještě významná část Slezska a Krakovsko. Během panování Boleslava II. (967 nebo 972–999) se náš stát dokonce – na přechodnou dobu – rozkládal na území dnešní jihozápadní Ukrajiny a zahrnoval i Lvov. Nebyl však centrálně spravovaný jako dnes, moc Přemyslovců se projevovala spíše nepřímo, například v odvodech z realizovaných obchodů.

Bitva u Plzně na ilustraci z roku 1922

Co se týče západního směru, naráželo české knížectví na mocné německé rody, například v Bavorsku a Sasku. Územní expanze nepřipadala v úvahu. Přemyslovci ale museli bojovat o uznání svých dědičných práv, nedělitelnosti Čech a Moravy a práva rozhodovat si o svých domácích problémech sami – bez zásahu či souhlasu římské říše. A když císař s někým bojoval, přikláněli se tu na jeho stranu, tu na stranu jeho soupeřů.

Pozor na koupání v řece

Zahraniční kronikáři zmiňovali dění v Čechách především v souvislosti s událostmi v Německu. Biskup Dětmar z Merseburku (známý též jako Thietmar Merseburský) v letech 1012–1018 diktoval písařům své gigantické dílo, které zachycovalo období delší než jedno století. Velebil u toho panovníky ze saské dynastie.

Rotunda sv. Petra a Pavla ve Starém Plzenci patří mezi nejstarší zachované církevní památky u nás

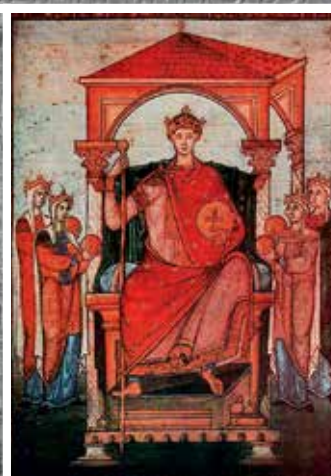
Biskup Dětmár z Merseburku

Dětmarova kronika s nejstarší dochovanou zmínkou o Plzni

Na výzdobě vrat katedrály v polském Hnězdně přijímá Boleslav II. (druhý zprava) sv. Vojtěcha s poselstvím proti prodeji křesťanů do otroctví

Německý císař Ota II. utrpěl ve válce s Boleslavem II. ponižující porážku

A právě on popsal střet našeho knížete Boleslava II. s císařem Otou II.

„Roku od Vtělení Páně 976 bavorský vévoda Jindřich, zbavený cti a vyobcovaný z církve, uprchl do Čech. Zatímco pobýval u knížete Boleslava, císař proti němu vytáhl s velikým vojskem, ale vůči žádnému z nich ničeho nedosáhl.“ Tímto citátem sdělil dějinám, že přemyslovský kníže se zrovna spojil s císařovým protivníkem a vedl si zdatně na poli válečném. V červenci zmíněného roku totiž vtrhl Ota II. do Čech. Udělal však chybu, když se rozhodl pro další postup, aniž by počkal na posily z Bavorska.

Jakmile tento dodatečný oddíl přitáhl k Plzni, rozhodl se osvědčit v řece. „Když se uvedení Bavoři jednoho večera koupali nezabezpečení žádnou stráží, vpadl náhle nepřítel v plné zbroji a pozabíjel je nahé, jak se mu zamlouvalo, ve stanech i na zelené louce. Potom se s celou kořistí v radostné náladě a bez vlastních ztrát vrátil domů.“

Drancování a potom věrnost

Bitva skončila jasným vítězstvím domácích. A navíc jsme získali vůbec první písemnou zmínku o existenci města Plzeň, kterou si místní při nostalgických akcích připomínají. Buďme však přesní, tehdy se jednalo o původní Plzeň, tedy dnešní Starý Plzenec. A jak to celé dopadlo? Naštěstí dobře. Nechme na závěr promluvit opět Dětmara z Merseburku.

„S pozůstatkem vojska Ota posléze odtáhl z Čech a Boleslav se následně pomstil vpádem na říšské území, kdy pod velením hraběte Dediho český oddíl vydrancoval sídlo biskupa v Žiči. Císař Ota poté ještě v roce 977 zorganizoval vojenské tažení do Čech, avšak ho zastihlo povstání tří Jindřichů, kvůli němuž se musel vrátit zpět do říše. Boleslav II. se potom rozhodl válku ukončit smírem s Otou, když se v roce 978 dostavil na jednání do Quedlinburku, kde příslib věrnosti císaři za podmínky, že Ota okamžitě odtáhne ze země.“ □

Význam města

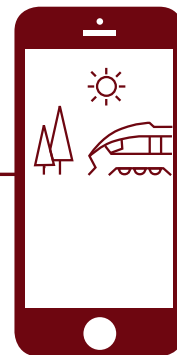
Starý Plzenec ležel na důležité obchodní cestě spojující Čechy a bavorská města Řezno a Norimberk. Bylo i příležitostným sídlem přemyslovských knížat a později králů v západních Čechách. Po roce 1010 se zde krátce razily denáry. Místní hradiště dosáhlo největšího významu ve 12. a v první polovině 13. století. Budoucí panovník Václav I. byl za života svého otce titulován jako vévoda plzeňský. V roce 1295 založil král Václav II. Novou Plzeň, prý na vhodnějším místě kvůli zásobování vodou. Mocenské centrum se tak přesunulo o pár kilometrů na severozápad.

Kníže Boleslav II. v idealizované podobě

Zavádějící přezdívky schopných knížat

Přezdívku Ukrutný si starší z obou Boleslavů vysloužil za politickou objednávku vraždy svého bratra. Zaprvé však nevíme s jistotou, že to vůbec udělal, zadruhé byly podobné činy ve středověku v panovnických dynastiích běžnou realitou všude v Evropě. Označení Pobožný u mladšího Boleslava pravděpodobně odkazuje na zřízení pražského biskupství v roce 973 a prvních klášterů v Čechách. Ovšem i on stejně jako jeho otec vládl tvrdou a krvavou rukou, což dokazuje například vyvraždění konkurenčního rodu Slavníkovců.

Babí nebo indiánské léto stále umožňuje vydat se na rodinný výlet do přírody. Vyjedte si vlakem na procházku kolem starých hradů a zámků, do zoologické zahrady nebo po naučných stezkách s pohádkovými postavami či zábavně-informačními cedulemi ve stylu škola hrou.

DO PŘÍRODY

Naučná stezka kolem kokotských rybníků

V lesích mezi Plzní a Rokycany se nachází pěkná naučná stezka Kokotské rybníky. Trasa je dlouhá přes osm kilometrů a hodí se i pro kočárky. Začít můžete u nádraží Chrást u Plzně a po asi kilometru chůze po modré značce se napojíte na naučnou stezku. Má jedenáct zastavení s informačními tabulemi a byla vybudována v roce 2010. Nenechte se na začátku odradit prudkým stoupáním a mírně kamenitým terémem. Zajímavostí je třeba studánka U Čůráčku nebo skalní útvar Ostrý kámen. U Dolního kokotského rybníka je pěkný přístřešek a ohniště – obojí se hodí na piknik. Horní kokotský rybník se nachází jen o 200 metrů dál. Pokud budete mít sílu a čas, lze dojít až do Bušovic s barokním zámekem.

NA PROCHÁZKU

Za studánkovou vílu ve Starém Plzenci

Máte rádi malá, kouzelná zákoutí a pohádkové příběhy? Tak se pojdte dozvědět, jak to bylo s Bětuškou, Jankem, zlým čarodějem a vodníkem. Výlet začíná v centru Starého Plzence na Masarykově náměstí, odkud se po zeleně značené naučné stezce dostanete po pár kilometrech cestičkou mezi stromky a keři, většinou podél trati, až k železničnímu viaduktu. Zde si udělejte odbočku ke studánce, která byla v roce 2018 zrenovována. Najdete tu vílu Bětušku, zakletého Janka i kamaráda vodníka. Na místě můžete chvíli posedět ve stínu a oddychnout si před další cestou. Možná vás překvapí další nečekaná setkání: bažanti, slepýš, putovní kamínky či keška.

ZA ZVÍŘATY

Rodinná zoo a minigolf v devíti zemích světa

Zoo Plasy se snaží o propojení zábavy, odpočinku a vzdělání. Areál je koncipovaný jako cesta kolem světa, přičemž si můžete zahrát minigolf a projít se devíti zeměmi všech kontinentů. Areál je otevřený celoročně. Po vstupu stačí následovat šipky. Dejte si však pozor, cestičky vedou přes minigolfově hřiště, kde vy třeba procházíte a jiní zároveň chtějí hrát, takže se musíte vyhýbat kutálejícímu se míčku. Děti více než sport bude bavit lítání po lávkách a lezení po atrakcích jako pirátská loď nebo sopka. Zvířat je zde na malou zoo poměrně dost včetně tygrů, lvů, klokanů, dikobrazů a lemurů. Návštěva vám zabere až půl dne.

ZÁBAVA VENKU

Lesy od zámku Březina ke zřícenině Salon

Cesta od zámku Březina ke zřícenině hradu Salon je dlouhá zhruba dva kilometry a sjízdná i s terénním kočárkem. V cíli pod zříceninou dojdete na úžasné dětské hřiště. K oběma objektům se dostanete od železničního nádraží Stupno na lokálce Plzeň – Radnice. Zámek Březina je sice veřejnosti nepřístupný, ale je u něj krásný malý kostelík se zajímavou architekturou. Lesní pěšinou, kde děti často sbírají kameny a klacky, přijdete ke zřícenině hradu Salon. Ta je malinká, leží však na pěkném místě a hned vedle máte úžasné hřiště, kde si děti vydrží hrát dvě hodiny, zatímco dospělí nabere sílu. Pokračovat můžete na hradiště Březina.

Vítěz soutěže „Mazanice týdne“

Nečmárej na vlaky
a najdi si radši holku.

#spolecnezacistevlakly

Středočeský kraj

pid

ropid

idsk

SPOLEČNĚ ZA ČISTÉ VLAKY

Konstruktéři lokomotiv

Text: Petr Štáhlavský

Foto: autor a Wikimedia

VYNÁLEZCI OVLIVNILI VÝVOJ ŽELEZNICE a zapsali se navždy do její historie

Známé stavby mají své velké stavitele. Jejich díla jezdí obdivovat lidé ze všech koutů světa. Kdo by neznal Gustava Eiffela a jeho pařížskou věž, Antoniho Gaudího a jeho okouzující barcelonskou katedrálu Sagrada Família nebo Le Corbusiera a jeho vliv na moderní architekturu a urbanismus. Také lokomotivy mají své hrdé otce, kteří nesmazatelně ovlivnili vývoj železniční dopravy.

Legendární lokomotivy ČSD byly nejdříve rakouského původu a vyšly z rýsovacího prkna Karla Gölsdorfa

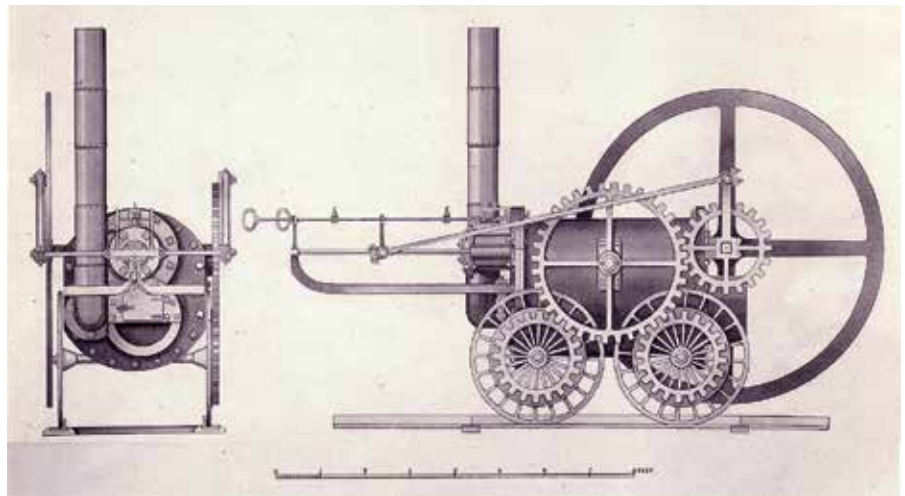
Za praotce lokomotivy lze považovat anglického inženýra, konstruktéra a vynálezce Richarda Trevithicka. Narodil se v Cornwallu na samém západu Anglie v roce 1771. Jeho otec byl důlním mistrem. Richard tak vyrůstal obklopen nejrůznějšími stroji včetně těch parních, které se při dolování uhlí začaly používat. Parní stroje se mu staly osudem. Jejich vývoji a zdokonalování věnoval celý život.

Na začátku byla Locomotion

V roce 1804 zkonstruoval velmi jednoduchý stroj plný tyčí a ozubených kol, který se poprvé pohyboval po kolejích prostřednictvím parní síly. Do té doby musely vozíky na kolejích tahat koně nebo tlačít lidé. Funkčnost lokomotivy potvrdily v Anglii oblíbené sázky. Rudný magnát Samuel Homfray, držitel Trevithickových patentů, se vsadil s jedním ze svých konkurentů, že lokomotiva utáhne na trati z Pen-y-darrenu do Abercynonu vlak železné rudy o hmotnosti deset tun. A mašina nejenže odtáhla všechny náklad, ale přepravila navíc 70 lidí průměrnou rychlostí 8 km/h.

Pokud byl Richard Trevithick praotcem lokomotivy, dalšího Angličana George Stephensona můžeme považovat za jejího otce. Stojí totiž za výrobou stroje s názvem Locomotion. Tento název se rozšířil do celého světa jako obecné označení železničního hnacího vozidla.

George Stephenson a jeho syn Robert se věnovali konstrukci a vylepšování parních lokomotiv po celý život. Vybu-

První lokomotiva Richarda Trevithicka

Richard Trevithick

George Stephenson

dovali továrnu, která je dodávala do dalších zemí. Do zahraničí poskytovali také zkušenosti ze stavby celých železnic.

Stojí tedy za tím, že se kolejová doprava a parní lokomotivy dostaly do celého světa. Prosazovali a po zeměkouli rozšířili například normální rozchod 1 435 mm.

V roce 1829 Stephensonové postavili také legendární mašinu Rocket. Je považovaná za první moderní lokomotivu, u které konstruktéři použili poprvé řadu principů, jež se uplatňovaly po celou dobu výroby těchto parních strojů.

Dvoumetrová kola pro velké rychlosti

Také Thomas Russell Crampton byl Angličan. Jako mnoho tehdejších techniků začal v útlém věku a věnoval se řadě oborů. Svůj první parou poháněný vůz navrhl v 18 letech. V pětácti letech položil první funkční podmořský telegrafní kabel mezi Anglií a Francií a jako

šestatřicetiletý začal budovat berlínský vodovod. Už v polovině 19. století se věnoval myšlence hydraulického razicího štítu, který by se použil při ražbě tunelu pod Lamanšským průlivem.

Cramptonovy lokomotivy byly charakteristické nízko položeným kotlem a velkými koly umístěnými až za kotlem na úrovni strojůdčovské

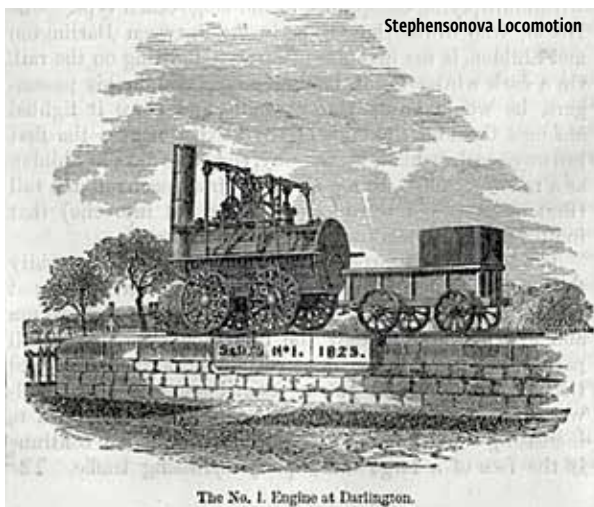

Thomas Russell Crampton

plošiny. Hnací kola měla průměr okolo dvou metrů a ta vůbec největší použitá skoro 2,5 metru. Lokomotivám to dodávalo stabilitu a schopnost dosahovat už v polovině 19. století vysoké rychlosti. Ve své době bychom

je označili za vysokorychlostní stroje. Zaznamenané jsou rychlosti 100 i 120 km/h a v roce 1890 dosáhl francouzský stroj označený číslem 604 rekordních 144 km/h.

Mezi velké britské stavitele lokomotiv patří také Herbert Nigel Gresley. Narodil se v roce 1876 ve skotském Edinburghu, ale vyrůstal v anglickém kraji Derbyshire. Jeho studia a kariéra už od mládí

Stephensonova Locomotion

Lokomotiva Crampton s velkou hnanou nápravou

Gresleyho typ A3

směřovaly k železnici, kde se vypracoval až na hlavního strojního inženýra společnosti London and North Eastern Railway (LNER). Ta ovládala dopravu z Londýna kolem východního pobřeží až do Skotska a největší a nejslavnější expresy Velké Británie jezdily v její režii.

Éra britských parních vlaků

Gresley stál v čele strojního oddělení ve zlaté éře britských parních rychlovlaků a vytvořil celou řadu jedinečných mašin. Za nejznámější parní lokomotivu světa se považuje stroj A3 4472 Flying Scotsman. Na konci 20. let 20. století zahajoval provoz nonstop expresu stejného jména mezi Londýnem a Edinburghem. Dne 30. listopadu 1934 jako první pokořil hranici 100 mil za hodinu, tedy 161 km/h. V letech 1922–1935 si jich společnost LNER pořídila 78 a poslední z nich vyřadily zestátněné Britské železnice až v roce 1966.

U nás je však známější Gresleyho řada A4, která drží oficiální světový rychlostní rekord parních lokomotiv 202 km/h. Elegantní aerodynamicky tvarované stroje s velkými koly v modré barvě vznikly v roce 1935 pro expresní vlaky z Londýna do Skotska. Vyrobeno jich bylo pouze 35 a poslední z nich byly vyřazeny v roce 1966. Dojezdily ve Skotsku na trati mezi Aberdeenem a Glasgowem, kde i na sklonku kariéry dostaly své pověsti a zkrátily cestovní dobu mezi oběma městy z 3,5 na 3 hodiny.

Gresley se věnoval rovněž dopravě nákladní. V roce 1925 zkonstruoval největší parní lokomotivu Velké Británie typu Garratt třídy U1, která se skládala ze tří částí, měřila skoro 90 metrů a vážila téměř 200 tun. Byla určena k dopravě těžkých uhelných vlaků, ale vyrobil se

pouze jediný kus. Mnohem úspěšnější byla univerzální lokomotiva třídy V2. V letech 1936–1944 se jich vyrobilo 184 a osvědčily se v čele osobních i nákladních vlaků.

S francouzským šarmem

Čím byl pro Brity Gresley, tím byl pro Francouze André Chapelon. Inženýra zabývajících se termodynamikou a konstrukcí parních lokomotiv současní označovali za čaroděje. Jeho návrhy na úpravu starších lokomotiv zvyšovaly jejich výkon a přitom razantně snižovaly náklady na provoz. Třeba modernizovaný stroj typu 3500 zdvojnásobil svůj výkon při nižší spotřebě vody o 30 % a uhlí o 20 %.

Na rozdíl od anglického kolegy měl Chapelon smůlu. Francouzské železnice totiž vsadily na nové trakce už ve 20. letech 20. století a po druhé světové válce šly parní lokomotivy ve Francii na vedlejší kolej. Projekt SNCF na zásadní modernizaci parních lokomotiv, zvýšení jejich výkonu a rychlosti z konce 30. let, vedený Chapelonem, zůstal doslova v šuplíku.

Z původního plánu na modernizované vysoce výkonné parní lokomotivy se podařilo zrealizovat jen pár prototypů. Jedním z nich byla řada 242 A1, považovaná za Chapelonovo mistrovské dílo. Šlo o modernizaci méně úspěšné konstrukce z roku 1932, která zvedla výkon lokomotivy z původních 2 500 koní na více než 4 000 koní. Měla maximální rychlost 130 km/h, ale při zkouškách dosáhla i 158 km/h.

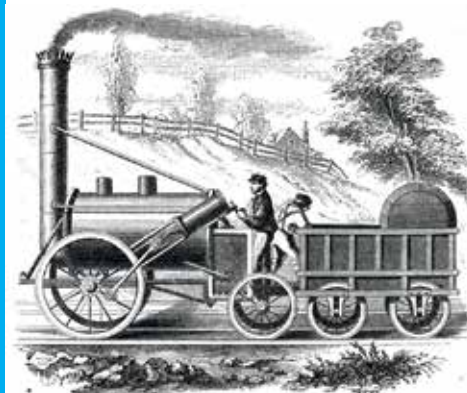
Herbert Nigel Gresley

Chapelonův Pacifik 231 v Cité du Train

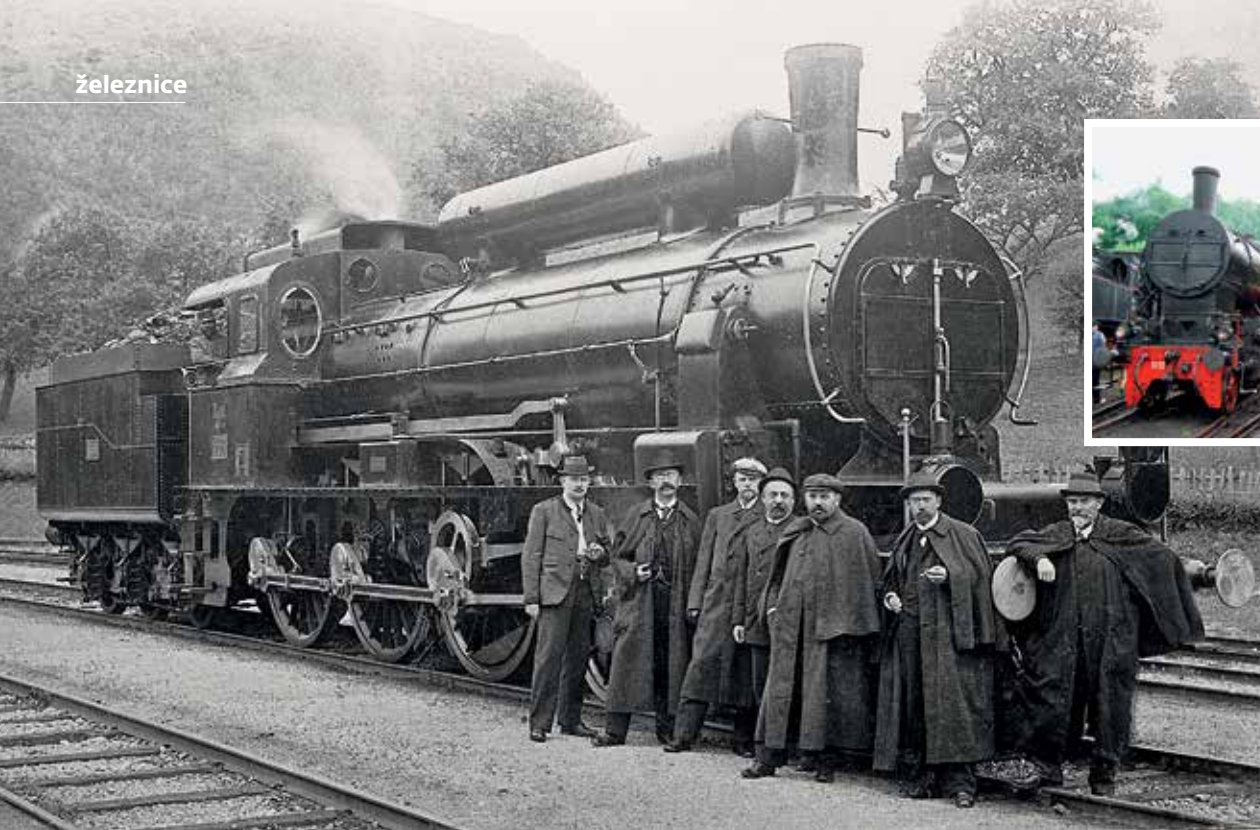
Locomotion

Lokomotiva Locomotion byla postavena v roce 1825 a zahájila provoz na první veřejné parostrojní železnici ze Stocktonu do Darlingtonu. Při premiéře dopravila vlak o délce přibližně 120 metrů o zhruba 30 vagonech a celkové hmotnosti kolem 80 tun. Nejvyšší rychlost byla údajně 19 km/h. Majitel za ni tenkrát zaplatil 550 liber. Dneska by to bylo zhruba 1,3 milionu Kč. Její životnost však nebyla dlouhá. Už první jízdu provázely závady a po třech letech provozu jí vybuchl kotel. Při nehodě zahynul strojvedoucí. Poté byla přestavěna a sloužila dál do roku 1850, kdy byla odstavena. V roce 1856 ji zachránili ze šrotu a stala se jednou z prvních muzejních lokomotiv na světě.

Rocket

Legendární lokomotiva Rocket měla kotel s 25 menšími kouřovými trubkami, které vytvářely velkou plochu pro ohřev vody. Byl výkonnější a dokázal vytvořit mnohem více páry než do té doby používané kotle s jedinou velkou trubkou. Rocket se účastnila legendárního závodu parních lokomotiv v Rainhillu, při kterém hledala společnost Liverpool and Manchester Railway nejvhodnější typ lokomotivy pro svou nově budovanou železnici. Rocket závod vyhrála a s dosaženou rychlostí 48 km/h, některé zdroje uvádí dokonce 58 km/h, položila základ železničních rychlostních rekordů.

Gölsdorfovy lokomotivy zůstaly po rozpadu Rakouska-Uherska v nástupnických zemích

Karl Gölsdorf (druhý zprava) před horskou rychlíkovou lokomotivou řady 9

Rakousko-uherská škola

Svého velkého konstruktéra parních lokomotiv mělo i císařské Rakousko. Karl Gölsdorf pokračoval ve stopách svého otce, který byl hlavním strojním inženýrem u rakouské Jižní dráhy. Díky tomu se s lokomotivami setkával od dětství a studium na vídeňské technice byl přirozený krok, který odstartoval kariéru nejznámějšího lokomotivního „architekta“ ve střední Evropě. V letech 1893–1916 působil jako hlavní konstruktér c. k. rakouských státních drah a zkonstruoval 25 lokomotivních řad.

Proti svým anglickým nebo francouzským kolegům měl složitější úkol. Navrhoval lokomotivy pro náročné horské dráhy s velkým sklonem, malými oblouky a krutými zimami. Žádný div, že jedním z jeho nejvýznamnějších vynálezů byly radiálně posuvné spřažené nápravy, které dovolily stavět jednoduché lokomotivy s pevným rámem, ale

velkým počtem náprav, které snadno projížděly tratě bohaté na oblouky.

Díky společné historii v habsburské monarchii můžeme Gölsdorfa považovat také za svého lokomotivního konstruktéra. Vždyť stál u zrodu většiny strojů, které v roce 1918 převzaly nově

vzniklé Československé státní dráhy.

Některé se vyráběly podle původní dokumentace ještě ve 20. letech

20. století. Třeba nostalgické jízdy v Praze a ve Středočeském

kraji se neobejdou bez lokomotivy 434.2186 z roku 1917. To je mo-

dernizovaná verze původní řady 170 z dob Rakouska-Uherska, kterou Göls-

dorf zkonstruoval pro dopravu rychlíků na Arlbergbahn v Alpách. Její konstrukce byla tak úspěšná, že se jich vyrobilo více než 900. Mašiny se používaly na železnicích v celé monarchii na všech druzích výkonů včetně nákladních vlaků. Staly se tak jednou z nejpocetnějších řad parních lokomotiv v Evropě.

Karl Gölsdorf

Stroje s dvoumetrovými koly

V roce 1901 se rakouský inženýr pustil do stavby ještě větší lokomotivy o pěti spřažených nápravách. Určená byla pro těžké uhelné vlaky přes Krušné hory. Aby snadněji projela oblouky, měla dokonce první, třetí a pátou nápravu příčně pohyblivou. Nakonec se jich vyrobilo přes 200 a našly uplatnění i v Alpách.

Ovšem největší obdiv patří jako vždy rychlíkovým lokomotivám. Gölsdorf jich navrhl několik. Nejslavnější z nich jsou původní řady 108 a 310, u Československých státních drah dostaly označení 275.0 a 375.0. Byly to elegantní stroje s více než dvoumetrovými koly, které dokázaly rozjet expresní vlaky stokilometrovou rychlostí. Vyráběly se také v První českomoravské továrně na stroje v Libni. Jedna z těchto lokomotiv při zkušební jízdě v roce 1901 vytvořila dobový rychlostní rekord 143 km/h. □

Železničář

Železničář

12× ročně

Železničář Západ

Zajímá vás železnice hlouběji a chtěli byste si přečíst více článků s touto tematikou? Zkuste oborový magazín **Železničář**, který koupíte v ČD centrech a pokladnách nebo si jej můžete předplatit a získat navíc 4× ročně oboustranný plakát ve formátu A2. Více informací na stránkách zeleznicar.cd.cz

Člověče, vyprav se

na výlet se Skupinovou
víkendovou jízdenkou

Až pro pět osob jen za

899 Kč*
po celé ČR

* Maximálně 2 osoby mohou být starší 15 let. Platí v sobotu nebo v neděli nebo ve státní svátek. Do vlaku s povinnou rezervací místa stačí přikoupit místenku.

Proč zůstat v domečku?
www.cd.cz/skupinovavikendova

 České dráhy
Národní dopravec

NEJVĚTŠÍ ŽELEZNIČNÍ EXPOZICE V ČR

Výlety za historií železnice

Navštivte Muzeum ČD v Lužné u Rakovníka a zažijte na vlastní kůži jedinečnou atmosféru nostalgické kolejové dopravy.

- největší sbírka parních lokomotiv
- motorové lokomotivy a vozy
- historické osobní a nákladní vozy
- interaktivní exponáty
- modelové kolejiště
- expozice zabezpečovací a sdělovací techniky

Během září a října se můžete těšit nejen na víkendovou návštěvu muzea, ale **7. a 8. října** také na setkání oblíbených Bardotek. Slavnostní ukončení sezóny pak proběhne **28. a 29. října**.

TIP

Využijte naše další služby a uspořádejte rodinnou oslavu nebo firemní akci v areálu muzea nebo si pronajměte historický vlak.

Po předchozí domluvě

- skupinové návštěvy mimo otevírací dobu
- speciální prohlídky pro max. 5 osob se vstupem do vybraných lokomotiv a vozů

DALŠÍ INFORMACE

T 313 537 700 | nostalgie@cd.cz

www.cdnostalgie.cz

ČD servis

Den železnice 2023
Oslava v Bohumíně

Můžete potkat ve vlaku
Jana Martincová

Ivan Trojan v akci
Zákulisí natáčení
kampaň

NÁRODNÍ DEN ŽELEZNICE 2023

proběhne v bohumínském depu

Velkolepá akce pro všechny příznivce světa na kolejích se letos uskuteční v sobotu 23. září v Bohumíně. Areál bude již tradičně rozdělený do tří světů – historie, změny a zábavy. Těšit se můžete na noční show, nostalgické jízdy, přehlídku historické i moderní techniky a pestrý program pro rodiny s dětmi.

Svátek železnice bude letos hostit areál bohumínského depa. Svět historie nabídne výstavu těch nejkrásnějších parních, motorových či elektrických lokomotiv z naší minulosti. Chybět nebudou ani parní jízdy a zvláštní vlaky. Svět změny bude reprezentovat moderní flotilu Českých drah, jejich dceřiných společností a spolupracujících dopravců. V areálu uvidíte i vozidla ze soudobé produkce.

Zábava nejen pro děti

Bohatý doprovodný program pro rodiny s dětmi nabídne již tradičně Svět zábavy. Nejmladší návštěvníci zde najdou řadu zábavných a hravých aktivit, jako jsou tvořivé dílny, skákací hrad nebo soutěže o ceny. Pro děti a rodiče bude letos připravená unikátní možnost vyzkoušet si ruční drezínu, což bude pro malé návštěvníky jistě nezapomenutelný zážitek.

Exkluzivní světelnou show plnou historických lokomotiv v areálu depa Bohumín si nemůžete nechat ujít. Začíná ve 20 hodin na točném Světa historie. Uvidíte více než desítku nejen historických exponátů v připraveném scénickém osvětlení. V rámci komentované přehlídky se vám všechny představí a zazní také řada zajímavých faktů nebo tematická hudba.

Bohatý doprovodný program se bude konat rovněž na bohumínském náměstí T. G. Masaryka. Kromě pódia, kde se odehraje show pro malé i velké, najdete na rynku též loutkový stan, krasopisnou dílnu, kinematografický kufr, detektivní stany, pražírnu kávy, knihtisk nebo třeba ražbu mincí. Lámete si hlavu, jak vyplnit čas mezi denním programem a noční vlakovou show? Přijďte na náměstí T. G. Masaryka, kde se od 18 hodin uskuteční koncert Janka Ledeckého s kapelou.

Den železnice nejsou jen lokomotivy, vozy a drezíny. Už řadu let je nedílnou součástí největší železniční akce v České republice i požární technika Správy železnic. Jinak tomu nebude ani letos v Bohumíně. Můžete se těšit na celou řadu moderní kolové techniky a nebude chybět ani bohatý doprovodný program.

Parní a elektrické krásy

Z parních lokomotiv se vám představí Velký bejček (423.041), který své jméno získal díky nezdolnosti a houževnatosti. Dále se můžete těšit na mašinu Skaličák (433.001). V 70. letech 20. století byly jejich doménou tratě Moravské západní dráhy mezi Prostějovem, Chornicemi, Skalici nad Svitavou a Třebovicemi v Čechách, odkud pochází jejich krajová přezdívká. Dále uvidíte třeba Rosničku (464.202), Šlechtičnu (475.111) nebo Papouška (477.013).

Z elektrických jednotek a lokomotiv se vám představí kráska na stejnosměrný proud – takzvaná Žehlička (E 458.1001). Tyto lokomotivy byly deponovány pouze na území České republiky a kromě po-

sunu se uplatnily na vozbě nákladních, a dokonce i osobních vlaků, například na trati Ústí nad Orlicí – Lichkov. Dále uvidíte legendární Bobiny (E 499.004 a E 499.085) nebo Šestíkolák (E 669.0001).

Motorové vozy a lokomotivy

V Bohumíně nebudou chybět ani motorové vozy a lokomotivy. Těšit se můžete na čtyřnápravovou diesellovou mašinu Hektor (T 435.040), která přezdívku získala díky své velké síle. Dále se představí Karkulka (T 444.162). Těchto strojů bylo vyrobeno 113 pro ČSD a 61 pro průmysl. K vidění bude i Brejlovec (T 478.3001), Čmelák (T 669.1172) nebo Sergej (T 679.1529).

Řady návštěvníků jistě přilákají motorové vozy. Z nich uvidíte třeba Věžák (M 120.417), který je unikátní umístěním kabiny strojvedoucího ve věži na střeše. Dalším motoráčkem k vidění bude Hurvínek (M 131.101), v provozu se stal rychle oblíbeným pro svou jednoduchost a spolehlivost. A s celkovým počtem 549 kusů šlo dlouho o naši nejpočetnější řadu, a to až do roku 1976.

Novodobá tvář železnice

Žhavou současnost bude reprezentovat například motorová jednotka Regio-Fox, vyráběná v polské železniční strojírně PESA Bydgoszcz. Tato jednotka se skládá ze dvou článků lehké stavby se společným Jakobsovým podvozkem. Svět změny ukáže také nízkopodlažní elektrickou jednotku RegioPanter, kterou znáte ve dvou- a třívozovém provedení. Pokud vám ani toto nestačí, přijďte se podívat na elektrickou lokomotivu Siemens Vectron nebo mašinu Siemens Taurus. A jistě oceníte Peršing nebo Newag Dragon z flotily ČD Cargo.

Cesta do Bohumína

Pro cestu na Národní den železnice doporučujeme využít pravidelné spoje národního dopravce. V sobotu 23. září navíc speciálně ve stanici Bohumín zastaví spoj SC 241 Pendolino s odjezdem v 6.00 hodin z Prahy hl. n. a příjezdem v 9.22 hodin do stanice Bohumín. Jízdenky pořídíte u pokladních přepážek nebo online v e-shopu ČD. Při cestě vlakem můžete využít slevu Vlak+ na zpáteční cestu vlaky ČD ve výši 50%. Jízdenky zakoupíte v aplikaci Můj vlak. Pro cestu zpět je nutné jízdenku v aplikaci Můj vlak aktivovat načtením příslušného QR kódu, který je dostupný

na infopointech v areálu bohumínského depa po celou dobu konání akce.

Pokud na oslavu vyrazíte vlastním vozem, využijte záchytná parkoviště. V bezprostřední blízkosti areálu depa Bohumín najdete jedno na odstavné ploše u kolejí. Při jeho využití zaplatíte jednorázový poplatek 50 Kč. Po předložení předem zakoupené vstupenky na Den železnice 2023 z online předprodeje máte tuto službu zdarma.

Výhodné vstupné

Ideální je využít vstupenku ALL-IN TICKET, která zahrnuje vstup na denní program i noční show a volnou jízdenku na všechny zvláštní vlaky v rámci Dne železnice 2023 v Bohumíně. Vstupenka ALL-IN TICKET pro dospělého stojí 450 Kč, pro dítě pak 350 Kč. Za vstupenku na denní program zaplatíte 150 Kč, děti ve věku 6–17 let mají vstup jen za 50 Kč a v nabídce je též rodinná vstupenka (2 + 2) za 300 Kč. Vstupné na noční show stojí 300 Kč. Všechny

Regionální dny železnice

Kromě Národního dne železnice v Bohumíně můžete vyrazit rovněž na regionální oslavy.

- 9. září Praha
- 16. září Česká Třebová
- 17. září Trutnov
- 30. září Liberec
- 14. října Čelechovice na Hané

Více na
www.denzeznice.cz
www.cdnostalgie.cz

vstupenky a také jízdenky na historické vlaky a kyvadlovou dopravu Ostrava-Svinov – Karviná koupíte v předprodeji v e-shopu ČD. □

IVAN TROJAN VE DVOU ROLÍCH

Kulturisti a okurek přátelství

Kampaně Českých drah s hereckou hvězdou baví už čtvrtým rokem a nápadů se skvělými pointami neubývá. Ivan Trojan se tentokrát představuje ve dvou rolích: dává páku s kulturistou a okurek přátelství s veganem „z Prahe“. Prozradíme vám, jaké bylo letošní natáčení.

Vše se odehrálo jako obvykle už v únoru ve vlakovém depu v pražské Michli. Stihnout dva spoty během jednoho dne byla pro štáb režiséra Ondřeje Trojana výzva. Ta největší – „bicáková výzva“ – však stála při natáčení spotu s kulturistou před Ivanem Trojanem. Profesůrek Ivan si o pauzách neustále dobíral Tulipána, že mu scénu s pákou nedá zadarmo a že musí být vidět opravdový souboj. Jenže pak se pěkně zapotil, aby namakaného borce podle scénáře porazil.

Jak nápad vznikl?

Úkolem reklamní agentury bylo vymyslet kampaň propagující výlety za kulturou a turistikou do Vídně a dalších metropolí. A to se kreativně spojilo s původem rakouského kulturisty Arnolda Schwarzeneggera, který má v městečku Thal své muzeum, a scénář byl na světě. Síla ducha nakonec přemohla horu svalů a mohlo se jet dál. A to na Moravu.

Kyjovský kroj i nářečí

Od konce srpna se můžete v médiích potkávat s dalším dílem naší marketingové show. Kyjovan Ivan jede s moravskými dobrotami do Prahy a ve vlaku potká typického Pražáka z Letné, který si čte knihu s názvem Já, vegan. Ve spotu si zahraje i kyjovský kroj a kyjovské nářečí. Právě kvůli správné výslovnosti a podobě slov bylo vše konzultováno s obecním úřadem v Kyjově a asistentka starosty byla na telefonu i v průběhu natáčení. Když Ivan Trojan před kamerou zaimprovizoval a použil svou hlášku, hned jsme vše ověřili s místními jazykoznačci.

Smír a přátelství

Veganské téma zase vzniklo kvůli humornému kontrastu živelného Moraváka s klobáskami a hipsterské upjatosti a ekologického uvědomění. A jak příběh dopadne? No přece smírem mezi Čechami a Moravou zpečetěným okurkem přátelství. Pokud si chcete Moraváka nebo příběh s kulturistou oživit, najdete ho spolu s těmi předchozími na youtubeovém kanále Českých drah. □

Kulturisti na prvním místě

Klip s kulturistou ocenili reklamní kati z Médiáře v pravidelném hodnocení kampaní jako nejlepší. Získal 74 %, což ho nejspíše zařadí mezi prvních pět nejlepších spotů za celý rok. Ale na to si ještě musíme počkat. Tady jsou zatím nejepochvalnější komentáře marketingových expertů: „Trojan na steroidech!“, „Prostě boží, Trojan opět exceluje!“ nebo „Syptejte na prvním místě.“ Kompletní hodnocení najdete v sekci reklamní katovna na webu Médiář.cz.

Třikrát vítězství na ADC Awards

Kampaně ČD sklízely ocenění i v nejprestižnější reklamní soutěži v České republice, dříve známé jako Louskáčci. Spot s Pětou, který propagoval cestování do zahraničí, získal díky humorné zápletce stříbrnou reklamní „hlavu“ a printová kampaň se vzkazem Objevte krásy cestování vleže, propagující lůžkové vozy, vyhrála dokonce zlato. A bodovalo se i u studentů z Vysoké školy ekonomické, kteří dali spotu ocenění LIKE generace Z. Více najdete na stránkách Mediáři.cz a Artdirectorsclub.cz.

Zase o něco více eko

Určitě víte, že z hromadné dopravy je ta železniční nejekologičtější. České dráhy toto téma berou vážně, a proto i natáčení probíhá v režimu co největší udržitelnosti. Důsledně se při něm třídí odpad, v cateringu se nepoužívají jednorázové obaly či nádoby, ničím se neplýtvá a vzniklá uhlíková stopa se kompenzuje třeba vysázením několika desítek stromů. Zatímco při běžném natáčení se produkuje asi dvě tuny CO₂, u tohoto se emise snížily o 16%. A v Hrochově Týnci se na oplátku vysadilo lipové stromořadí. Výsledná uhlíková stopa je tak čistá 0. Více o ekologii v dopravě i při filmování najdete na www.cd.cz/vlakemEKO.

Jana Martincová

CHTĚLA JSEM SYNA PŘIPRAVIT DO ŽIVOTA, v němž nebude chodit s nálepkou ADHD

Když synovi lékařky Jany Martincové diagnostikovali ADHD, tedy poruchu pozornosti s hyperaktivitou, ze dne na den se vzdala kariéry. Aby si našla novou. Pro synovy náročné vzdělávací potřeby začala tvořit vlastní knížky – s neočekávaným výsledkem. Z dítěte pro okolí nevyhovatelného dozrál mladý muž s IQ na hranici geniality.

Kdy jste poznala, že je váš syn v něčem jiný?

Asi 14 dní po narození nám s manželem začal připadat nestandardní. Měli jsme tou dobou doma o čtyři roky starší dceru, naprosto ukázkové dítě, které spalo od sedmého týdne celou noc. Nastavila pro nás latku normálně se chovajícího dítěte. Tu syn buzením se až dvacetkrát za noc zcela zbouřil. K tomu se postupně přidala hyperkinetika – doslova nikde dlouho neposeděl. Dalším příznakem byla porucha pozornosti. Ale největší problém pro nás představovala impulzivita. Každý svůj nápad bez rozmyslu a s nadšením sobě vlastním realizoval.

Kdy synovi ADHD diagnostikovali?

Až v první třídě, kdy ze základní školy vzešel požadavek na paní asistentku do výuky. Pro mě osobně ta diagnóza nebyla vůbec důležitá. Chtěla jsem ho hlavně co nejvíce vývojově posunout dopředu a co nejlépe připravit do praktického života, v němž nebude chodit s nálepkou ADHD.

Jak se od té doby změnil váš přístup k jeho výchově a vzdělávání?

Ze začátku jsem postupovala stejně jako u dcery. Nejprve jsem na něj stále mluvila v kočárku, což je velmi důležité pro rozvoj řeči a myšlení. Pak jsem chtěla pokračovat říkankami a lidovkami. Tady se ovšem moje metoda zadrhla. Dcera milovala Ladovy říkanky, když jsem

synovi s hereckým projevem přednášela, že křeččí běží s žehličkou, díval se na mě, jestli jsem se nezbláznila, a odběhl. To mě mrzelo, protože říkankové období trvá velice dlouho a děti, které jím projdou, jsou velmi kreativní a umí si pohrávat s jazykem.

Jak jste s ním tedy pracovala?

V synových třech letech jsme navštívili Národní muzeum. Nejvíce ho v něm paradoxně zaujala malá fotografie a rentgen chlapečka s křivicí. Pořád se k ní vracel a ptal se: „A proč má ten chlapeček křivé kostičky?“ „Protože nejedl rybičky,“ zněla opakovaně moje odpověď. A bylo to. Já si uvědomila, že tohle dítě mnohem více než Ladovy říkanky baví rýmovat o jeho vlastním těle a světě kolem nás. Tak vznikla první básnička Sváta a ryby. A následovaly další. Do všech jsme přidali nějakou znalost nebo dovednost a dál inspiraci pro povídání rodiče s dítětem.

Následně jste vydala i druhou knihu...

To bylo synovi pět. Dcera již byla na základní škole a pořád jsme něco doháněli. Nešlo o nic fatálního, přimělo mě to nicméně k zamyšlení, čím to je. Navíc u takto chytrého a spolupracujícího dítěte. A právě tehdy jsem si vzpomněla na své dětství a viděla velký rozdíl v dnešním přístupu k předškolní přípravě v mateřinkách oproti té mé v 70. letech.

**S jejími knížkami se seznámíte
na www.prochytrelhavicky.cz**

V čem konkrétně?

Hlavně v naprosté absenci systematické přípravy vedené doma. Kvalitně vedená předškolní příprava s dítětem zopakuje vše, s čím se dosud za těch šest let v životě setkalo, a umožní mu spojit si jednotlivé znalosti logickými vazbami jako rozsypané puzzle do obrázku. Je to zároveň završení prvního stupínku, který u dítěte buduje pozitivní vztah ke vzdělání.

Jaký byl u syna výsledek?

Samostatnost ve škole, rychlost v myšlení, objevení talentů a odstranění handicapů. Syn, který odmítal kreslit, se poté, co prošel vývojově poskládanou grafomotorikou, rozkreslil, a dokonce začal ve škole animovat. A asi největším

výsledkem u dětí, které prošly touto kvalitní předškolní přípravou, je, že k problémům přistupují jako k hravým úkolům v Předškolákových týdeníčcích, které jsme s odborníky sepsali. Nepřemýšlí stylem: „Ach jo, zase problém,“ ale rovnou jej nadšeně začnou řešit.

Kdy je dobré začít u dětí se sexuální výchovou?

S tímto tématem je vhodné začít hned, když se dítě poprvé zeptá. Bývá to už v předškolním věku. A jsou to takové ty typické otázky, jak se ocitlo na tomto světě. Dítě potřebuje znát jednoduché, pravdivé a láskyplné odpovědi, aby si uvědomilo svou vlastní identitu. Rovněž tím předcházíme tomu, aby se pro ně stal školitelem například spolužák nebo

pornografické stránky na internetu. Když dítěti odpoví rodič, stává se pro něj v této oblasti vzdělávací autoritou a je vysoká pravděpodobnost, že i v budoucnu za ním přijde jeho potomek s dotazy, nejasnostmi a trápením.

Jezdíte při svých cestách často vlakem?

Naposledy jsem jím jela před týdnem z natáčení v Českém rozhlasu z Prahy do Brna. Domů jsem se vrátila zcela odpočatá, protože jsem nemusela být stále ve střehu jako za volantem. Navíc jsem ve vlaku zvládla spoustu práce. Jezdila bych častěji, jen mě limituje, že mám s sebou většinou na ukázkou hodně knížek a další pomůcky, které zaberou spoustu místa. □

Vizitka

Autorka a vydavatelka originálních vzdělávacích knih pro děti vytvořila například Říkačky pro chytré hlavičky či Předškolákovy týdeníčky pro chytré hlavičky. Napsala také knížky o sexuální výchově Jak děti přicházejí na svět (pro předškolní děti), Co se od kamarádek nedozvíš: průvodce moderní dospívající dívky o sexu, líčení i zdraví (pro náctileté dívky) a Desatero pro kluky: jak na pubertu, holky i sex (pro náctileté chlapce). Věnuje se rovněž tématu žen ve středním věku a jejich potřeb v knize Žena po 40: sebevědomá a v kondici.

BRATISLAVU SI PROHLÉDNETE NEJEN Z PTAČÍ PERSPEKTIVY u historického Slavína i moderního UFO

Kráska na Dunaji, jak se Bratislavě přezdívá, se chlubí historií stejně jako bohatým moderním životem. Vychutnáte si zde nákupy, výbornou gastronomii i přírodní krásy. Staré město je dokonce natolik malebné, že se používá jako kulisa pro filmy odehrávající se ve Vídni.

Foto: Shutterstock a Wikimedia

Hlavní slovenská metropole se rozkládá na březích druhé nejdelší evropské řeky – Dunaje – u hranic s Rakouskem a Maďarskem. Symbolem města je Bratislavský hrad se čtyřmi věžemi a ikonický most s vyhlídkovou věží připomínající UFO. Navštívit zde můžete řadu významných památek, například Michalskou věž či nedaleký Devín, a spoustu příjemných kaváren, barů a restaurací.

Hrad se čtyřmi věžemi

A co v hlavním slovenském městě neminout? Určitě vystoupejte na kopec k Bratislavskému hradu. Je obehnaný stupňovitými parky, které lze procházet kolem dokola. Sestoupit pak můžete druhou stranou ulicí Palisády, odkud směrem nahoru vede také cesta na Slavín – památník osvobození od nacismu nacházející se vysoko nad městem. Je to oblíbené vyhlídkové místo turistů. Jedná se o štíhlou věž zakončenou postavou alegorické Svobody, jež připomíná hořící plamínek svíčky.

Bratislavský hrad je z 10. století a stojí na místě významné obchodní křižovatky. V blízké katedrále sv. Martina dříve probíhaly korunovace uherských panovníků. Korunována v něm byla i slavná Marie Terezie.

Michalská věž a hrad Devín

Pokaždé je velkolepé užít si výhled na celé město z ptačí perspektivy. Jinak tomu není ani v Bratislavě. Pohled z výšky zvládnete například z Michalské věže v centru města. Z této historické dominanty ze 14. století uvidíte maleb-

Most SNP a UFO

né uličky a zhlédnete také celou délku bratislavského Korza.

Procházka k Devínu je zajímavá kvůli místu, kde se nachází, protože právě zde blíže zažijete řeku Dunaj a okolní lužní lesy. Hrad Devín je prastarým slovan-ským hradem. Od města je sice poněkud vzdálený, má ale bezbariérový přístup a dojedete k němu autem, bratislavskou městskou hromadnou dopravou nebo po udržované cyklostezce. Když už se sem vydáte, doporučujeme tu nějakou chvíli zůstat a užít si přírodu kolem. Rozhodně byste neměli minout chrá- něnou přírodní rezervaci Sandberg, kde se našlo kolem 300 druhů zkamenělin plžů, mlžů či ježovek, ovšem i větších mořských a suchozemských živočichů.

Vyhlídková věž UFO

Ikonickou stavbou Bratislavy je unikátní most přes Dunaj a jeho futuristická vy- hlídková věž UFO, která opravdu vypadá jako kosmický talíř. Má zabudovaný výtah a měří bezmála 100 metrů. Naho- ře návštěvníky čeká vyhlídka na město, adrenalinový skywalk, bar a luxusní restaurace s panoramatickým výhledem na celou Bratislavu. Vyhlídku můžete navštívit denně od 10 do 23 hodin.

Unikátní památkou je i budova Slovenského rozhlasu. Projekt obrácené pyramidy vznikl v roce 1967. Potýkal se s mnoha problémy, protože s atypickou ocelovou konstrukcí stavby se tehdy ještě neumělo pracovat. Dnes zde na- jdete rozhlas, nahrávací studia a Velké koncertní studio.

Něco dobrého na zub

Pokud vás přímo v historickém centru přepadne chuť na čerstvou kávu, zajděte

Slavín

do některé ze dvou poboček Sweet Beans. První z nich se nachází v ulici Obchod- ná, druhá v ulici Heydukova. Pobočka v Obchodné slouží zároveň jako pražírna. Máte náladu spíše na něco sladkého? V tom případě podnikněte cestu trochu dál od centra – do Nové Cvernovky – a ochutnejte skvělé skořicové šneky v pekárně Giraffe Bakery. Vedle této do- boty vám tu naservírují brownies, cupcaky nebo šlehačkový dezert Pavlova.

A když už budete v Nové Cvernovce, zastavte se na oběd do bistra Dvanášt duší. Nabízí svěží kuchyni, ze které si vyberou rovněž vegetariáni a vegani. Celý prostor Nové Cvernovky má své kouzlo. V současnosti slouží jako kultur- ní centrum, svou návštěvu tak můžete spojit s divadelním představením nebo koncertem. Hned vedle bistra Dvanášt duší najdete Skrytý bar, kde vás potěší lahodné nápoje. Třeba jejich fermento- vaný ananasový drink, domácí limonády nebo marakujový kyseláč. Vše si navíc můžete vychutnat v přílehlém parku. □

Slovenské národní divadlo

Bratislava CARD

Při návštěvě slovenského hlavní- ho města si poříďte pomocníka zvaného Bratislava CARD na kon- krétní počet dní (1–3). Využijete ji například pro:

» MHD zdarma

Díky kartě můžete jednoduše cesto- vat městskou hromadnou dopravou po celé Bratislavě bez nutnosti nákupu jednotlivých jízdenek.

» Vstup do památek zdarma

S kartou získáte vstup do vybraných objektů zdarma. U dalších budov a služeb pak karta nabízí výraznou slevu.

» Prohlídku města s průvodcem

Informační centrum vám poskytne asi hodinovou prohlídku města s průvodcem, který vám prozradí základní historické zajímavosti o Bratislavě.

Vlakem do Bratislavy

Pro cestu do Bratislavy využijte přímé vlaky EuroCity, které jezdí z Prahy, Pardubic či Brna každé dvě hodiny. Cesta z Prahy vám zabere zhruba čtyři hodiny, z Pardubic trvá přibližně tři hodiny a z Brna pojedete hodinu a půl. Pro cestu na Slovensko doporučujeme využít výhodnou Včasnou jízdenku Evropa, kterou pořídíte v e-shopu, v aplikaci Můj vlak a u pokladních přepážek. Čím dříve ji zakoupíte, tím levněji můžete cestovat.

AUTOMATICKÉ MLÝNY V SRDCI PARDUBIC se otevírají celému světu

Národní technická památka a cihlový architektonický skvost Josefa Gočára známý jako Winternitzovy automatické mlýny se po deseti letech od ukončení provozu proměňuje na kulturní a společenský středobod východních Čech. Slavnostní zahájení provozu se uskuteční ve dnech 29. září – 1. října.

Mlýnský brownfield se zkulturněním bezprostředního okolí a doplněním o moderně pojaté architektonické stavby přetváří na novou pulzující kulturně-společenskou čtvrt města, ve které se snoubí původní architektura Josefa Gočára se současnými přístupy k rekonstrukci každého objektu. Areál Automatických mlýnů bude sídlem pěti institucí: Nadace Automatické mlýny, Gočárová galerie, galerie současného umění GAMPA a vzdělávacího centra SFÉRA. Svou pobočku zde bude mít i Turistické informační centrum Pardubice.

Unikátní prostor

Přeměnu areálu iniciovala Nadace Automatické mlýny. Jejím sídlem je bývalé obilné silo, které je výchozím bodem prohlídkových tras, meeting pointem, zázemím a srdcem areálu. Nadace kurátorsky zastřešuje dění ve veřejném prostoru Automatických mlýnů, přičemž se soustředí na přesahy architektury a umění. Vnitřní část sila

tvoří dvanáct obilných násypků, které se díky rekonstrukci celého objektu dle návrhu ateliéru Prokš Příklad architekti promění v unikátní výstavní i prezentační prostor. Nejvyšší podlaží sila pak ukrývají multifunkční sál a terasu s vyhlídkou. V parteru sila poskytla nadace prostor turistickému informačnímu centru, které slouží jako infopoint pro celý areál.

SFÉRA a GAMPA

SFÉRA je nové vzdělávací centrum, které se nachází ve futuristické stavbě v zadní části areálu. Je určena všem generacím a poskytuje prostor pro objevování nových vědomostí, provádění výzkumů v laboratořích přírodních věd a kreativních aktivit ve vybavených dílnách. Klíčovým prostorem bude univerzální promítací a prezentační sál, ve kterém bude umístěno zařízení Science on Sphere neboli Věda na kouli. Tento prostor nabízí regionálně unikátní vybavení – sférický projekční systém vyvinutý americkým Národním

úřadem pro oceán a atmosféru. GAMPA je městská galerie současného umění s přesahem do veřejného prostoru. Spolu se SFÉROU sídlí v na první pohled výrazném objektu na místě původních skladů obilné mouky.

Automatické mlýny ve své nabídce programu myslí na každého – na milovníky architektury, umění, technologií a objevování i na návštěvníky ze všech koutů světa. □

Gočárova galerie

Bývalá hlavní ikonická budova mlýnů byla přetvořena na moderní galerii. Kromě rozsáhlé sbírky českého výtvarného umění v ní najdete relikty připomínající dřívější funkci mlýnů. Výstavní prostory galerie doplňuje edukační ateliér, přednáškový sál, knihovna, vyhlídková terasa a galerijní kavárna.

PESTROBAREVNÝ REPERTOÁR V BRNĚ

láká na klasiku i muzikálovou komedii

Po prázdninové pauze se pro vás opět dokořán otevírají budovy Městského divadla Brno. Rozmanitá programová nabídka, která zahrnuje klasická dramata, moderní komedie, muzikálové trháky na motivy známých knih a filmů i původní soudobou tvorbu, v září a říjnu poskytne dva zbrusu nové premiérové tituly.

Jane Eyrová

The Addams Family

Městské divadlo Brno (MdB) zahájí novou sezonu proslulou hrou Williama Shakespeara o dánském princovi Hamletovi, jehož příběh lze vnímat jako tragédii jedné rodiny, která se záhy rozvine v detektivku s politickým kontextem. Hamlet, předstírající šílenství, pátrá po pravdě o smrti svého otce a díky tomu se dozvídá mnohé o společnosti, z níž pochází, ale i o sobě samém.

Hamlet aneb Hádala se duše s tělem

Pod podtitulem Hádala se duše s tělem se režisér Stanislav Moša rozhodl pro výrazné interpretační gesto: rozpornou postavu Hamleta, snad nejsložitější charakter světového dramatu, svěřil hned dvěma hercům, jimiž jsou Martin Mihál a Michal Isteník. Ti budou na jevišti koexistovat jako dvojediná bytost, ztělesnění rozeklanosti a mnohvrstevnatosti lidské povahy. Premiéra nesmrtelné tragédie o hledání odpovědí Hamlet aneb Hádala se duše s tělem proběhne 9. a 10. září na Činoherní scéně MdB.

The Addams Family

Na konci října se na vás v Městském divadle Brno budou těšit Addamsovi – taková zajímavá rodinka, která žije v tajemném domě v ústraní blízko hřbitova a jejíž členové si odpradáva libují ve strašidelném, až morbidním humoru. Každodenní hrůzostrašná rutina Addamsovy rodiny se však razantně změní, když mladá Wednesday přivede představit svého nového přítele Lucase. Na návštěvu mají navíc zavítat i Lucasovi rodiče a zamilovaná Wednesday po svých příbuzných požaduje, aby se chovali jako normální lidé. Při společné večeři nakonec Wednesday oznámí, že se budou s Lucasem brát, což se všemi teprve pořádně zamává. Hororovou muzikálovou komedii The Addams Family uvede na jeviště režisér Stanislav Slovák v premiéře 28. a 29. října na Hudební scéně MdB.

Oblíbené stálice

Kromě premiérových novinek se můžete těšit i na své oblíbené stálice. Činoherní scéna MdB nabídne komedie všeho

Hamlet aneb Hádala se duše s tělem

druhu, ať už konverzační, muzikálové, či improvizací, jako je Cyrano z Bergeracu, Sám na dva šéfy, Ti druzí, Hvězda v pasti, První rande či Splašené nůžky. Nebudou chybět ani dramata slavných románů Anna Karenina či Skleněný pokoj a pohltí vás i komorní dramata Pohled z mostu či Vrabčák a anděl. Na Hudební scéně MdB se vystřídají populární muzikálové hity Devět křížů, Jane Eyrová, Matilda, Velká ryba (Big Fish) a Pretty Woman. □

Prodej vstupenek

Vstupenky na všechna představení Městského divadla Brno jsou v prodeji v pokladně v Lidické ulici 16 s možnou telefonickou rezervací na pět dní či v elektronické podobě online. Divadlo nabízí i zajímavé varianty předplatného. Za 70 ČD Bodů z věrnostního programu Českých drah získáte možnost pořídit si až dvě vstupenky se slevou 50%.

Více na
www.mdb.cz/vstupenky

Text a foto: Filip Drápal

CESTA ZA LIMITY LIDSKÉ CIVILIZACE v aglomeracích Dillí a Kalkaty

Indie byla v hledáčku mých vysněných cílů výprav za hranice všedních dní už dlouho. Neměl jsem ale stále odvahu pustit se do tak velkého dobrodružství. V duchu hesla, že zážitek nemusí být pozitivní, hlavně když je silný, padla poslední zábrana a já se na pár dní vypravil okusit život ve dvou obřích indických velkoměstech – v Dillí a Kalkatě.

Lidé vlající ze dveří příměstských vlaků v Kalkatě nejsou známkou přetížení, nýbrž snahou o ochlazení se v horkém počasí

V nových čtvrtích Dillí s luxusními výškovými domy se rychle budují nové linky metra

Ranní mumraj lidí a taxíků před hlavním nádražím v Dillí

Destinace jsem si vybral záměrně – každé město mělo být totiž úplně jiné. A také bylo. Kdo očekává tipy na romantické výlety za krásami přírody nebo lidského umu prastarých civilizací, ať raději pokračuje v listování. Toto vyprávění bude hlavně o tom, co ještě lidé snesou a jak dokáže populace žít a pohybovat se v tak koncentrovaném prostoru, jakým jsou živelně expandující indická města.

Raketově rostoucí megapole

Začneme poměrně zlehka v hlavním městě Indie, položeném v severní části této brzy už nejlidnatější země světa. Dillí patří mezi nejrozvinutější a v jeho aglomeraci žije 33 milionů lidí. Tato megapole má zároveň nejpokročilejší městskou hromadnou dopravu, jejíž páteří je neuvěřitelně rychle se rozvíjející síť metra. Třebaže byl jeho provoz zahájen v roce 2002, funguje tu dnes 11 linek, z nichž některé zasahují velmi daleko za hranice města.

Metro většinou jezdí nad zemí a jeho úzkostlivá čistota je v příkrém kontrastu s běžným indickým životním stylem. Všechny linky metra dohromady obsluhují přes 270 stanic a mají délku více než 370 kilometrů. Vedle základní sítě osmi linek klasického „městského“ metra je zde ještě expresní metro, spojující letiště s centrem, a rovněž dvě příměstské linky, jež pronikají na území sousedních indických států.

Pod nebo nad metrem pak mají místní k dispozici rozsáhlou síť autobusů rozličné kvality, i když i tu je v plánu

Městské autobusy svádí zápas s tuk-tuky o místo před hlavním nádražím v Dillí

Hustý a chaotický provoz si v Dillí žádá neustálé používání klaksonu.
Delší pobyt v zastávkách se neodpouští.

brzy zásadně zvýšit díky chystané obří dodávce elektrobuses. Klasický dopravní chaos věčně ucpaných ulic to však stejně nevyřeší. Na Dillí je zajímavý především bouřlivý rozvoj jeho vzdálených předměstí, kde se do nedozírných dálek staví moderní výškové budovy, a vyšší životní standard se tak přesouvá z centra na okraj aglomerace.

Nadzemní ostrov čistoty

Urbanisticky pozoruhodná je především linka Aqua Line, která je dlouhá 30 kilometrů a spojuje vzdálená před-

městí ve městě Noida na jihovýchodě aglomerace. Obrovské nově zastavěné území, zčásti ještě čekající na využití, je rozděleno na očíslované sektory, podle kterých jsou pojmenované i jednotlivé stanice, které se často tyčí ještě uprostřed ničeho. Tato „venkovská“ linka sice navazuje na městské metro, ovšem obě přestupní stanice jsou vzdálené asi půl kilometru. Když už se nepovedlo stanice více přiblížit, aspoň mezi nimi můžete bezplatně využít služby elektrických tuk-tuků, které mezi nimi jezdí ve speciálním koridoru.

Pár rad před cestou

Kromě cestovního pasu, základního očkování a léků na zažívací potíže budete do Indie potřebovat ještě vízum. Dá se vyřídit online a trvá to jen pár dní. Zásuvky zde mají povětšinou kompatibilní s evropským standardem, a pokud chcete být ve spojení s domovem a sdílet ihned své silné zážitky s blízkými, stačí si po přiletu na letiště a po získání nejnnutnějšího obnosu místní měny zakoupit datovou kartu do telefonu u jednoho z celostátních operátorů. Data jsou velmi levná, jen je potřeba obrnit se trochou trpělivostí při překonávání zdejšího byrokratického aparátu. Všude se domluvíte anglicky, třebaže občas nebudete té indické angličtině moc rozumět. Indové jsou obecně velmi kontaktní, takže se připravte na neustálé oslovování a seznamování s cílem jejich snadného přivýdělku. Vždy je potřeba mít u sebe hotovost, s platební kartou tu většinou nepochodíte.

Dlouhý přestup mezi dvěma stanicemi metra v Dillí zajišťují bezplatné elektrické rikši

Všechny linky metra nabízí značný komfort, relativně vysoký stupeň bezpečí, příkladnou čistotu a většinou se zde ani nemusíte moc mačkat. Ve všech stanicích je WC, a to dokonce zdarma. Daní jsou ale velmi důkladné bezpečnostní kontroly před každým vstupem do metra. Vozy mají klimatizaci a stejně jako stanice jsou velice čisté. Díky tomu, že většina linek je vedena nad zemí, nabízí metro ideální příležitost prohlédnout si město z výšky, ač samozřejmě bez blízkého kontaktu s opravdovou realitou.

První vůz metra je v Dillí vždy vyhrazen ženám

Moderní čínské vlaky metra v Dillí. Tato linka je plně automatická, i když vidíte kabinu strojvedoucího

Jedna z hlavních výpadovek z Dillí na východ. Každé projetí autobusu přichystá kolemjdoucím malou písečnou bouři

Dálkový vlak je třeba naložit až po střechu, a to zbožím i cestujícími

Dlouhou cestu místním vlakem zkrátí třeba karetní hra

Metro v Dillí má jedno důležité pravidlo – první vůz ve směru jízdy je určený výhradně ženám. Po pár přehlédnutích výrazného značení a nevráživých pohledů ženského osazenstva jsem si toto pravidlo rychle osvojil.

Neustálé troubení

Autobusová doprava v Dillí je všude. Doplnuje i překrývá síť metra. Městských autobusů tu jezdí přibližně 7 500. V každém z nich najdete kromě řidiče též průvodčího, který pasivně sedí ve voze, nemá na sobě žádnou zvláštní uniformu, takže někdy bývá problém ho vůbec rozeznat od cestujících. Výše jízdného se odvíjí od vzdálenosti a u klimatizovaných autobusů zaplatíte dvojnásobek. Autobusy mají barevné rozlišení podle jedné ze dvou skupin dopravců a podle výbavy.

Pokud to lze, probíhá nakládání vlaku také oknem, kudy se vejdou menší předměty nebo děti. Celou operaci doprovází křik.

Nejstarší autobusy jsou oranžové s motorem vepředu, kolem kterého musíte projít úzkou uličkou, když vystupujete. S tím kontrastují nejnovější modré klimatizované elektrobuses, jichž jezdí už 400 a přibývá jich rychleji než obyvatel Indie. Rozjíždí se totiž obří modernizační program, v rámci kterého má do Dillí do roku 2025 dorazit až 8 000 nových elektrobuses. Hustý a chaotický provoz si v Dillí žádá neustálé používání klaksonu. Delší pobyt v zastávkách se neodpouští a další autobusy při sebemenším náznaku prodlevy na svého předchůdce neúprosně troubí.

Na rozdíl od jiných velkých indických měst nehraje v Dillí železniční doprava velkou roli, i když kolejových tras a nádraží tu najdete poměrně dost. Hlavní nádraží se jmenuje Nové Dillí a leží na rozhraní mezi starým a novým městem. Odtud vyráží dálkové vlaky do celé země a projíždí tudy také regionální elektrické jednotky. Jížděné na místní vlaky je levné a zjevně se nekontroluje. Pro dálkové spoje si naopak rezervujete jízdenku s velkým předstihem.

Silným zážitkem je sledovat mumraj na nástupišti po přjezdu a před odjezdem hlavně u dálkových vlaků. Pokud to lze, probíhá nakládání vlaku oknem, kudy se vejdou menší předměty nebo děti. Celou operaci doprovází křik a pobíhání lidí kolem ve snaze urvat co nejlepší místo, hlavně tedy nějaké. Po oficiálním odjezdu se zpravidla vlaky ještě dlouho a pomalu rozjíždí, takže máte stále dostatek času nastoupit.

Cesta do koloniální éry

Jedenáctimilionová Kalkata na samém východním okraji Indie v Západním Bengálsku vás přenesení v čase o pěkných pár desítek let zpátky. Chudé město pokryté neprodyšnou poklicí smogu postupně chátrá v centru a rozvíjí se na okrajích. Stále zoufale nedostatečná dopravní infrastruktura způsobuje permanentní zácpy a znemožňuje dostat se někam rychle a včas. I po „aklimatizaci“ jsem tu na každém kroku žasl, v čem lidé ještě dokážou žít a co při cestování městem snesou.

Metro v Kalkatě vyjelo jako první v Indii v roce 1984. Tehdy ještě na krátkém úseku v centru. Postupně přibývaly nové stanice i zárodky dvou dalších linek, nicméně pořád je to žalostně málo. Navíc má poměrně dlouhé intervaly, proto je ve špičce beznadějně přeplněné, naštěstí však klimatizované. Vstup do metra není zejména v centru úplně lehké najít, obvykle je obložený různými obchody nebo reklamou. Podzemní nástupiště nejstarší

Nejmodernější tramvaj v Kalkatě. Její řidič se úspěšně probíjova na konečnou

Autobusy v Kalkatě jezdí až do roztrhání posledních plechů

linky jsou ponurá a těžký vzduch tu pomáhají rozhýbávat obří větráky. Nové stanice už vypadají o poznání lépe a honosněji a o to více kontrastují s okolní špinou kalkatských ulic.

Ačkoli tu zkušební provoz probíhal pouze po jedné koleji v intervalu 60 minut, zřízení permanentně v každé stanici zametal a čistil všechny plochy též na druhém nástupišti, kde ještě nic nejezdilo. Druhá linka metra byla otevřena teprve v roce 2020 a spojuje východní okraj centra s novou (a zatím jedinou) luxusní čtvrtí Salt Lake City na východ od původní Kalkaty. Staví se rovněž velmi potřebné západní prodloužení pod centrem města a hlavně pod řekou Huglí, které vzájemně propojí obě největší vlaková nádraží stejně jako první linku metra. Brzy bude Kalkata napojena metrem na místní velkolepé letiště.

Otevřená okna i dveře

Kalkata má nejrozsáhlejší síť příměstských vlaků v Indii, které jsou asi nejrychlejší a nepohodlnější, i když pro cizince velmi dobrodružným způsobem, jak cestovat po místní aglomeraci. Mnohavozové elektrické jednotky jezdí jak do širokého okolí, tak i na čisté městské okružní lince podél břehů širokého koryta řeky Huglí (přes řeku se kromě několika málo mostů dostanete

též třípatrovými přívozy). Příměstské vlaky vyjíždí ze dvou hlavních nádraží – Sealdah na východním a Howrah na západním břehu řeky Huglí.

Jízdné je směšně nízké a při zdejších způsobu cestování jen těžko kontrolovatelné. Všechny vlaky mají permanentně otevřené dveře a okna. Interiéry jsou uzpůsobené pro maximální kapacitu lidí i nákladu. Cestující se rádi ochlazují postáváním ve dveřích za jízdy, proto vlaky zdálky vypadají vždy přeplněné – to se ale týká jen těch ve špičce.

Kalkata je jediné indické město, ve kterém jezdí tramvaje. Kdysi rozsáhlý systém byl postupně redukován a po posledním zrušení dalších pěti linek zůstaly v provozu už jen dvě navzájem oddělené tratě v jižní části centra. Obě linky mají cestovní rychlost jen o něco vyšší než chůze a jízda ucpanými ulicemi, kterými se nebozí řidiči prodírají jen stěží, je zážitek sám o sobě. Přes velmi pomalou jízdu se po projetí tramvaje zvedají oblaka prachu, kterými je pak obohacen hojně odvětrávaný interiér. Povolání řidiče tramvaje v Kalkatě vyžaduje pevné nervy a nohu stále připravenou na zvonci, díky kterému si tramvaje prodírají cestu věčně ucpanými ulicemi centra. Auta totiž často zablokují rovněž protisměr. Na cestovní rychlosti také nepředá zastavování prakticky komukoli, kdo si na tramvaj mávne.

Jízdné v metru

V metru je jízdné odstupňované podle vzdálenosti a pro našince je nízké, pro místní však ne. Poznáte to, protože metrem většinou jezdí o něco bohatší klientela, než jakou potkáte na ulici nebo v autobusu. Do metra se dostanete přes turnikety a předtím je potřeba sehnat si jízdenku – většinou vám nezbude než vystát frontu u pokladny. Pro turisty mají v Dillí také jedno- nebo třídení jízdné v podobě čipové karty, kterou ovšem není úplně jednoduché sehnat. Já uspěl až po návštěvě několika stanic a setkání s několika zřízenci, kteří si mě předávali za neustálého potřásání rukou.

První linka metra v Kalkatě byla otevřena už v roce 1984 – jako nejstarší v celé Indii

Vlaky na nejnovější lince metra v Kalkatě zatím jezdí jen jednu za hodinu

Vstupy do stanic metra v centru Kalkaty jsou obestavěné různými stánky či provizorními obydlími

Doprava na lidský pohon připomíná koloniální éru

Ikonou Kalkaty jsou žluté taxíky vyráběné v nezměněné podobě od 50. let. Tady čekají na zákazníky před hlavním nádražím

Průvodčí autobusu v Kalkatě láká další cestující do přeplněného vozidla

Ukřičený průvodčí

Autobusová doprava je asi nejdivočejším druhem hromadné dopravy v Kalkatě. Nedostavěná síť metra i na zdejší poměry vysoké jízdné dává autobusům široké pole působnosti. Většina městských autobusů jsou prastaré modro-žluté stroje na podvozcích nákladních aut. Důležitou součástí každého vozidla je kromě průbojného a věčně troubícího řidiče rovněž ukřičený průvodčí – naháněč, který po celou dobu jízdy láká nové cestující i do beznadějně přeplněného autobusu a obratně poté vybírá jízdné podle ujeté vzdálenosti.

Do autobusu se nastupuje zásadně při brzdění nebo rozjíždění a zastávky najde-

Přes velmi pomalou jízdu se po projetí tramvaje zvedají oblaka prachu, kterými je pak obohacen hojně odvětrávaný interiér.

te pouze podle houfu čekajících lidí, nejčastěji vždy za křižovatkou poblíž značky „zde není zastávka“. Možná už za pár let tady bude autobusová doprava vypadat úplně jinak. Místní úřady chtějí do zdejšího chaosu vnést pořádek a hodlají pořádit přes tisíc elektrobusesů. Očekává se také přesun části lidí do nových linek metra.

Dalekou cestu časem dokresluje v Kalkatě podoba zdejších žlutých taxíků, které se v Indii vyráběly v nezměněné podobě už od 50. let minulého století. Kromě klasických motorových tuk-tuků zde hojně potkáte rikši s velkými loukoťovými koly tažené lidskou silou. Základní vlastností dopravního proudu je neustálé troubení a snaha zabrat každý volný kousek místa i v protisměru. Krajnice ulic slouží pro pěší provoz, protože chodníky jsou většinou zabrané obchody, pasoucím se domácím zvířectvem nebo denním životem lidí, kteří už se nevejdou do přilehlých polorozpadlých domů. □

čD Night

**Cesta, kterou
prospíte, uteče
nejrychleji**

**Praha
Krakov**
lehátkovým vozem
od **818 Kč***

* Cena platná k 30. 8. 2023

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdnight

 České dráhy
Národní dopravnice

ODLEHČENÉ ŠKOLNÍ BRAŠNY i mezinárodní letecká tragédie

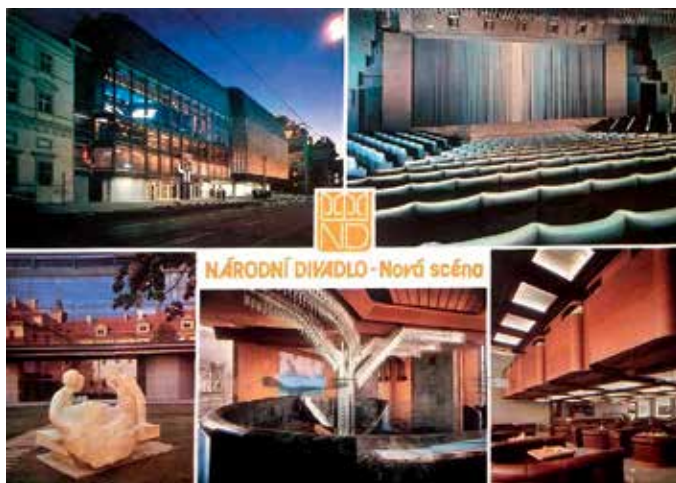
Během září psal tisk nejen o otevírání škol, ale také o 30. narozeninách Vysoké školy ekonomické a tzv. vokovické Sorbonny, tedy Vysoké školy politické Ústředního výboru KSČ, která od roku 1975 mimo jiné poskytovala internacionální pomoc revolučním kádrům, zejména z rozvojových zemí. Kromě toho tu byl Den horníků a energetiků se svými medailemi a mzdovými odměnami, ale i s tradicí sahající až do středověku. Nejdůležitější asi bylo, že na česačkách zmizely poslední štočky chmele.

Text: Michal Petrov

Foto: archiv autora

»» KAL 007 sestřelen

Let Jumbo Jetu jihokorejských aerolinií KAL 007 se stal jednou z tragédií studené války, ale také ukázkovým příkladem zamlčování informací v komunistickém bloku. Zatímco deník New York Times přinesl už 2. září zprávy o sestřelení tohoto letadla poblíž Sachalinu a o 269 obětech, Rudé právo v téže době informovalo jen o narušení vzdušného prostoru SSSR a článek zakončilo slovy: „... Letoun pokračoval v letu směrem k Japonskému moři.“ O den později stranický deník na základě prohlášení TASS připustil, že sovětské stíhačky vypálily varovné výstřely a že letadlo „zmizelo“. A až v samém závěru článku je zmínka o politování nad oběťmi na životech. I když šlo o mezinárodní zprávu číslo jedna, ocitla se na titulní straně listu až 14. září, a to jen díky otištění dopisu, který prý zaslal činovník Okresního národního výboru Jičín, který ujišťoval, že v jejich „pracovním kolektivu pozorně sledují průběh zuřivé antisovětské kampaně“. Pokud byl dopis reálný, pak jeho pisatel nepřímo přiznal, že v Jičíně poslouchají zahraniční vysíláčky. Teprve v listopadu 1992 předal ruský prezident Boris Jelcin černou skříňku letu KAL 007 do Jižní Koreje.

»» Nová scéna u konce

Stavbaři a řemeslníci dokončili poslední objekt rekonstruovaného Národního divadla – pražskou Novou scénu. Postmoderní budova vzbuzovala velmi kontroverzní reakce, hlavně kvůli „obrazkové fasádě“, která vznikla podle návrhu Stanislava Libenského, dnes je ale zařazena mezi české kulturní památky. Moderní řešení stavby, která vyplnila prostor mezi tradiční budovou naší první scény a klášterem Voršílek, bylo na svou dobu velmi odvážné a vymykalo se běžnému stylu. Že se podařilo stavbu dokončit v šibeničním termínu, na tom měl největší podíl architekt Karel Prager.

»» Aby bylo z čeho pít

Československo, prezentované jako světová porcelánová velmoc, se tehdy na tuzemském trhu potýkalo s nedostatkem toho vůbec nejjákladnějšího sortimentu. Zejména kvůli plnění exportních zakázek nebyly k dostání docela obyčejné hrnky na čaj. Všimlo si toho i Rudé právo, které čtenáře uklidnilo, že nenasycenou poptávku by měla utišit nová výrobní linka v mosteckém závodě podniku Karlovarský porcelán.

Zemřel J. Malásek

Zasloužitý umělec Jiří Malásek, hudební skladatel, zemřel v úterý ve věku 56 let. Byl autorem hudby filmové (Starci na chmelu a.), scénické, k televizním pořadům a mnoha písní. Navíc interpret zábavně populární hudby, výborný klavírista, jehož klavírní romance se staly populárními nejen u nás, ale i v zahraničí. (lr)

»» Do hudebního nebe

Karel Gott převzal zlatou desku za dvacetiletou spolupráci se Supraphonem. Byla zdaleka první. Jako nejúspěšnější interpret tohoto hudebního vydavatelství dostal vůbec první zlatou desku už v šestašedesátém (první samostatné elpíčko mu tam vyšlo jen o rok dříve). V roce 1986 si pak rovněž za dvacetiletou spolupráci vydobyl i Zlatou jehlici západoněmeckého Polydoru. Oficiální československá populární hudba ale toho roku nebyla jen radostnými zprávami: v září ji opustil muž, který konečkonců spolupracoval i s Karlem Gottem – klavírista a skladatel Jiří Malásek.

»» A zase do školy

Protože začal školní rok, objevila se v novinách samozřejmě řada zpráv souvisejících s povinnou docházkou. Mohly to být stejně tak informace o otevřených nebo rekonstruovaných budovách jako inzerát zásilkového obchodu Magnet na početní tabulky za 75 korun. Asi nejzajímavější ale byl text o lehčích školních brašnách z Kozaku Klatovy – od výrobce, který se podle Haló soboty „skutečně snaží, aby školáci, zvláště ti nejmenší, nenosili zbytečné dekagramy“. Sobotní příloha Rudého práva přišla s vyobrazením „textilní školní aktovky nového konstrukčního pojetí, ze které vjmutím výztužného skeletu vznikne sportovní tlumok“. Už tehdy musel výrobce opatřovat školní tašky fluorescenčními prvky v rámci opatření BESIP.

»» Barrandák jen napůl

Barrandovský most v Praze, který původně nesl jméno po druhém dělnickém prezidentu Antonínovi Zápotockém, se ve druhé půlce září 1983 otevřel z jedné poloviny řidičům, kteří se po něm mohli dostat až na dálnici D1. Do budoucna se očekávalo ještě více – především propojení dálnic D1 a D5, to ale přišlo až o dva roky později. Od stavby si město také slibovalo zklidnění dopravy na Jiráskově a Palackého mostě, kde už byla situace kritická.

»» OK band byl o. k.

Jen půl roku poté, co stranická Tribuna a spolu s ní i Rudé právo odstartovaly obří kampaň proti nezávislé populární hudbě, nezasvěcené možná překvapil stranický tisk informací, že v rámci Dne tisku, rozhlasu a televize vystoupí na Slavnosti Rudého práva i pražská kapela OK Band. Deník připomněl, že její singl Žižkovská zeď, který dodnes platí za jednu z kultovních skladeb české nové vlny, „už devět měsíců patří k nejžádanějším titulům Supraphonu“.

Od nové vlny se ale Vladimír Kočandrle, vůdčí osobnost kapely, velmi zřetelně distancoval a i samotný OK Band ji hudebně brzy opustil. Zpěvačka Marcela Březinová byla výraznou postavou českého popu, ve své době mohla působit doslova jako zjevení. Navzdory tomu nešlo přehlédnout oportunistické chování kapely: vystupování v rámci Světového shromáždění za mír a život, na akcích ÚV SSM a na festivalu politické písně v Sokolově.

Text: Martin Karlík

Foto: Jakub Bouček

PRAOTEC ČECH JAKO POSTAVA Z POVĚSTÍ mohl přece jen existovat

Lidé míří na vrch Říp, aby se ukázali na místě, kde se podle legend začínaly psát dějiny našeho národa. Vyběhnou na kopec a chtějí vidět tu zemi oplývající mlékem a strdím. Příběh praotce Čecha zná minimálně ze školy každý. Ale je to jen pověst, i když se částečně asi zakládá na pravdě. Podobná se vypráví také v Polsku nebo na Balkáně.

Příběh o praotci Čechovi známe většinou v podání Aloise Jiráska, který napsal Staré pověsti české. Jenže Jirásek jako historik sepisoval pověsti, které tu už byly dávno před ním. A ta o Čechovi, který přišel možná právě na Říp, se vypráví dlouhá staletí. Jak říká etnolog Jan Pohunek: „Kosmova kronika ve 12. století uvádí tento příběh a podává idealizovaný pohled na počátky Přemyslovců a legitimizuje nároky vládnoucí dynastie na Čechy.“

Kronika v několika podáních

Kosmas ve 12. století popisuje něco, co se mělo odehrát někdy v 6.–8. století. Čerpal jen z vyprávění starců, kteří ovšem vše slyšeli od svých předků a ti zase od svých dědů, takže popisuje události staré přes 500 let, jež si navíc po celou dobu lidé předávali jen ústně. Představte si, že byste dnes měli zapsat, co se stalo někdy kolem roku 1500 pouze na základě vyprávění předávaného po celé generace. S pravdou by takový text asi neměl moc společného.

Ačkoli si Kosmas zdaleka tolik nevymýšlí jako slavný „pohádkář“ Václav Hájek z Libočan, některé příběhy jsou trochu upravené. Snaží se propojit historii českého národa s biblickými příběhy. Kosmovo podání je docela stručné, vlast-

ně zmiňuje jen skupinu lidí s vůdcem, kteří přišli možná pod Říp nebo třeba jinam a tam se usídlili. Jméno Čech v jeho podání dostal praotec podle země Čechy, a ne naopak, jak se někteří domnívají.

To Alois Jirásek je ve svém líčení mnohem detailnější. Podrobněji stejný příběh vypráví i tak řečený Dalimil. Čech podle něj pochází z Charvátů, což nezaměňujeme s Chorvatskem. Byl to kmen obývajíc část dnešních Čech a Polska. „Musel však utéct, protože někoho zabil,“ dodává etnolog Pohunek. I další kronikáři zmiňují charvátský původ Čecha, jeho útěk z domoviny kvůli vraždě nicméně neuvádí. Autoři možná nechtěli psát o tom, že zakladatel našeho národa mohl být zločinec, tedy vrah, který založil „stát“ vlastně náhodou, když utíkal před spravedlností.

Hejtman Čech

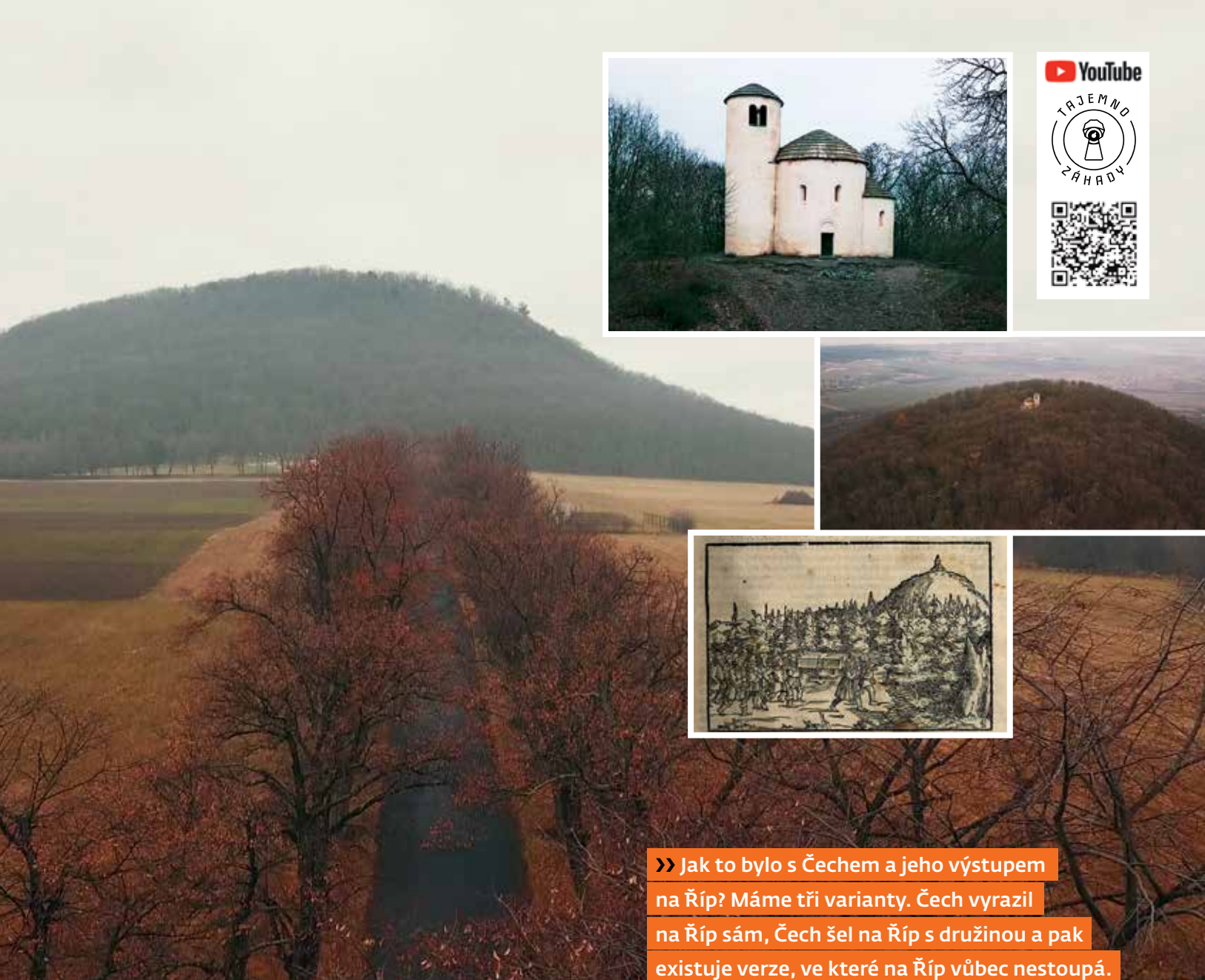
Pověst podobnou té naší mají i jiné národy, třeba Chorvati. To může souviset s migrační vlnou z Podunají. Část Slovanů mohla jít na jih, tedy na Balkán, a část na západ do prostoru dnešních Čech. Některé verze pověsti zmiňují vedle Čecha ještě další postavy. Nejznámějším soupeřem je Lech. Podle Václava Hájka z Libočan přišel Lech devět let po Čechovi a pak odešel do Polska.

Etнолог Pohunek dodává: „Lech se poprvé objevuje ve Velkopolské kronice ze 13. století, ale možná tam byl dopsán až ve 14. století.“ Jenže ono to s tím Lechem bude možná ještě jinak. Lech totiž nemusí být jméno, nýbrž označení funkce, tedy něco jako hejtman nebo obecní vůdce. Lech Čech by tak mohl znamenat hejtman Čech.

Výstup na Říp

A jak se tedy lech Čech dostal do Polska? Možná polští kronikáři opisovali od českých nebo se jen snažili vytvořit pověst, která by utužila vztahy Čechů a Poláků. A aby toho nebylo málo, můžeme najít i třetího bratra, a to Rusa, který měl založit Rusko. Toho zmiňuje Velkopolská kronika, avšak samotní Rusové si tu

» Jak to bylo s Čechem a jeho výstupem na Říp? Máme tři varianty. Čech vyrazil na Říp sám, Čech šel na Říp s družinou a pak existuje verze, ve které na Říp vůbec nestoupá.

legendu nevypráví. Pověsti se neshodnou nejen v tom, zda měl Čech bratra, či dokonce více bratrů, ale ani v tom, jak to bylo s Čechem a jeho výstupem na Říp. Máme tři varianty. Čech vyrazil na Říp sám, Čech šel na Říp s družinou a pak existuje verze, ve které na Říp vůbec nestoupá. Takže si každý může vybrat, co se mu bude líbit.

Z dědů se stávají děti

Pokud jde Čech nahoru, je zajímavé sledovat vývoj doprovodu. Ten se také v různých zdrojích liší. Na Říp nebo do jeho blízkosti Slované přivádí i své předky, tedy dědy. Jenže jak kronikáři opisují ze starých kronik a pro svá díla si příběhy upravují, z dědů se najednou stávají děti. Asi jim přišlo divné, že by

někdo vynášel na zádech dědy, a tak píšou pozdější autoři o dětech. A různý osud připisují pověsti také Lechovi. Ten totiž nemusel dojít do Polska. Možná svou cestu skončil už v Kouřimi. Jistý předobraz legendy o příchodu Čechů najdeme v bibli ve starozákonním

vyvedení Izraelitů z Egypta do země zaslíbené. Pověst, která popisuje příchod nějakého národa na určité místo, dává jeho příslušníkům jakousi legitimitu a pocit, že toto je jejich země. To platí i o Čechách a Češích, byť jsme byli původně vlastně migranti. □

Kdo přišel po Čechovi?

Václav Hájek z Libočan se detailně zabývá nejen životem praotce Čecha a jeho doprovodem, nýbrž i jeho nástupci. Proto přichází Krok a jeho tři dcery Kazi, Teta a Libuše, která si pak bere prostého oráče Přemysla za muže. Praotec Čech nejspíše existoval. A nejen jeden. Při stěhování národů prostě přicházely různé skupiny Slovanů se svými vůdci a osidlovaly kraj, ze kterého později vznikají Čechy. Původní stát se rozkládal na mnohem menší ploše, ještě za prvních Přemyslovců končil jen pár desítek kilometrů za Prahou. A středobodem takové říše mohla být z dálky viditelná hora Říp, která před příchodem slovanských kmenů pravděpodobně sloužila k uctívání božstev.

IDSOK

INTEGROVANÝ DOPRAVNÍ SYSTÉM
OLOMOUCKÉHO KRAJE

MobilOK new

aplikace pro **snadnější cestování** v IDSOK

- ✓ Pohodlnější nákup jízdenek pro **jednotlivou** jízdu i **pravidelné cestování**.
- ✓ Možnost **vyhledání spojení** a **aktuálních informací** o spoji nebo **zobrazení** jeho **polohy** na mapě.
- ✓ Různé **alternativy úhrady** jízdního dokladu.

Applikace je dostupná prostřednictvím **Google Play** nebo **App Store**.

Vydatné podzimní houbaření s liškami, holubinkami i burčákem

Září se u nás nese ve znamení houbaření, a tak se tematicky podíváme na několik zajímavých jazykových příběhů spojených právě s houbami. Také vás zvou na nápoj, který jindy než časně na podzim neseženete. Řeč je samozřejmě o burčáku. A třeba nás před začátkem chladného počasí čeká ještě pár příjemných dní babího léta.

Říkáte si, jestli babí léto nějak souvisí s babou? Nejspíše to tak skutečně je. Za slunečných dní na počátku podzimu ve vzduchu září poletující pavučinová vlákna, která našim předkům mohla připomínat stříbrné babské vlasy. Vedle této motivace pro pojmenování babího léta máme ještě jedno možné vysvětlení. Podle něj se název tohoto období odvozuje od souhvězdí Plejády, lidově přezdívaného Baby, které v této době můžeme pozorovat na noční obloze.

Pomáhají milencům a moří mouchy

Určitě znáte rčení být na houbách ve smyslu nebýt ještě na světě. Jak už to u tradičních pořekadel bývá, původ této fráze není zcela jistý, máme ale jednu teorii. Podle všeho se za starých časů mladé páry rády vydávaly do lesa pod záminkou sběru hub. Ve skutečnosti se místo houbaření milenci věnovali spíše sami sobě, což občas skončilo neplánovaným početím. Zřejmě proto se tak pro toho, kdo se v té či oné době ještě nenarodil, vytvořilo označení být na houbách.

Ted' se ale vydejme do lesa houby opravdu sbírat a povězme si o původu té, kterou pozná už i malé dítě – muchomůrky. Dříve se této nebezpečné krásce říkalo rovněž muchomor nebo muchomorka. Když si název dobře prohlédneme, uvidíme v něm jeho

skrytý původ. Muchomůrka je totiž složená ze slov moucha a mořit, takže doslova jde o něco, co moří neboli hubí mouchy. Muchomůrku dříve lidé využívali jako podomácku vyrobený repelent: její klobouk nakrájeli do mléka, což mělo lákat a hubit obtěžující hmyz.

Názvy podle barvy

Také názvy mnoha dalších hub jsou poměrně průhledné a nad jejich původem nemusíme dlouho přemýšlet. Třeba takové lišky, oblastně známé jako kuřátka, jsou zjevně pojmenované podle své barvy, jež se podobá liščí srsti. Podobně motivované jsou i holubinky, pod které spadá několik různých druhů, ale ty nejběžnější poznáme podle modrozelené barvy klobouku. Toto zbarvení našim předkům připomnělo náprsenku lesních holubů, odkud tedy pramení pojmenování holubinka.

Už jste z toho putování po lese unavení a žízňiví? Pak vás zvou na burčák. Výraz je ryze moravský, zrozený na prosluněných jižních vinicích. Jednoslovné spisovné pojmenování pro kvasící vinný mošt nemáme, a tak se musíme spokojit s původně úzce nářečním burčákem. Pokud ve slově burčák slyšíte tak trochu bouřku, jste na správné cestě. Burčák se odvozuje od slovesa burkatí, což v překladu z moravštiny značí bouřit. Bouřka má v burčáku odkazovat na bouřlivé kvasné procesy, které v takto připravovaném mladém víně probíhají. □

V KINECH
OD
21. ZÁŘÍ

>> Film měsíce

EXPENDABLES: POSTRADATELNÍ

Napočtvrté... a naposledy. Úspěšná série Expendables: Postradatelní vrátila do hry hvězdy akčních filmů. Dohromady je dal představitel legendárního veterána Ramba i boxera Rockyho Sylvester Stallone před třinácti lety, kdy se jeho partička postradatelných vydala zlikvidovat ostrovního diktátora. Nechyběl v ní Jason Statham, Jet Li, Arnold Schwarzenegger, Bruce Willis nebo Dolph Lundgren.

Ve dvojce, která následovala o dva roky později, se přidal Liam Hemsworth, Jean-Claude Van Damme nebo Chuck Norris. A ve trojce si zahrál Antonio Banderas, Mel Gibson nebo Harrison Ford. Ve čtvrtém

dobrodružství tvoří základ jako vždy vedle Stallonea i Statham a ten podle všeho i v avizovaném závěru série převezme otěže. Děj novinky producenti i studio úzkostlivě tají, spekuluje se ale, že partička žoldáků bude muset zasáhnout do jaderného sporu mezi Amerikou a Ruskem.

USA, 103 MIN.

REŽIE – SCOTT WAUGH

HRAJÍ – JASON STATHAM,

SYLVESTER STALLONE, MEGAN FOX,

DOLPH LUNDGREN, RANDY COUTURE,

IKO UWAI, TONY JAA, 50 CENT

>> Výstava

FILIP ČAPKA

Dobře ho známe jako herce, Filip Čapka si zahrál policistu v Gangsterovi Ka, je hvězdou seriálu Ulice, uvádí kutilský pořad Polopatě. Stal se ale také malířem. „Nikdy jsem nemaloval. Byla to vteřina v autě při cestě z jedné vernisáže: chci to zkusit,“ vypráví, jak ho napadlo s obrazy začít. „A pak jsem maloval čtrnáct dní v kuse. Barvy byly nejdřív proti mně, stejně tak štětce, špachtle i plátna. Pak jsme se nějak dohodli a já objevil svůj nový svět,“ dodává. U malování už zůstal a nyní své obrazy vystavuje.

GALERIE U ZLATÉHO KOHOUTA, PRAHA

OTEVŘENO DO 28. ZÁŘÍ

INZERCE

>> Film na doma

SPIDER-MAN: NAPŘÍČ PARALELNÍMI SVĚTY

Pavoučí senzace se řítí i na vaše obrazovky! Miles Morales se vrací s další kapitolou oscarové ságy Spider-Man: Paralelní světy. Po opětovném setkání s Gwen Stacy je Spider-Man katapultován z přátelské brooklynské čtvrti skrze multiverzum, kde se setkává s týmem Spider-Manů, kteří mají za úkol chránit jeho existenci. Ale zatímco se hrdinové dohadují, jak se vypořádat s novou hrozbou, Miles se ocitá v boji s ostatními Pavouky a musí přehodnotit, co znamená být hrdinou, aby zachránil lidi, které má nejraději.

USA, 140 MIN.

REŽIE – JOAQUIM DOS SANTOS,

KEMP POWERS,

JUSTIN K. THOMPSON

>> Divadlo

2:22 – DUCHAŘSKÝ PŘÍBĚH

Pražský Činoherní klub představuje hru, která se při své předložské premiéře na britském West Endu stala rychle hitem. Vypráví o Jenny a Samovi, kteří se spolu s malou dcerkou právě nastěhovali do starého viktoriánského domu. První noci jsou ale lehce děsivé. Jenny je přesvědčená, že se pokaždé přesně ve 2:22 ozývají z dětské chůvičky kroky – někdo chodí okolo postýlky. Pro Sama, vědce, je to nemyslitelné. A tak padne během kolaudačního večírku po pár skleničkách vína rozhodnutí, že všichni zůstanou vzhůru. Až do 2:22. Premiéra hry je naplánovaná na 8. září.

100%

ČESKÝ BOD OBNOVY JE SCI-FI SVĚTOVÉ EXTRATŘÍDY

Dlouho to znělo jako nedostižný sen: zajít do kina na českou sci-fi s českými herci, ale sehranou a natočenou jako nejlepší kousky z Hollywoodu. Ten sen se v září zhmotní! V podobě snímku *Bod obnovy*.

Už jen výše uvedené řádky zní jako pořádná sci-fi. Že by mohly české vize budoucnosti a příběh z jejich kulís konkurovat snímkům jako *Minority Report* nebo *Já, robot*, na které mají za oceánem finanční rozpočty, o kterých se našincům ani nesnilo? Přesto se to podařilo. Kdyby v *Bodě obnovy* nehráli Češi, málokoho by napadlo, že jde o domácí film. Ve všech ohledech přináší punc světovosti – v propracovaném příběhu, svižném akčním tempu, vizuální fascinaci i speciálních efektech.

Scénář, který dal dohromady Tomislav Čečka, Zdeněk Jelcín a Robert Hlož, jenž snímek také režíroval, zastihuje lidstvo

v syrových futuristických kulisách roku 2041, kdy mají lidé vzhledem ke zvýšené kriminalitě nárok na to, být při násilné smrti obnoveni – vráceni do života. Pro takový krok si ale každý musí co dva dny vytvářet zálohu osobnosti, bod obnovy. Když jednoho dne dostane agentka Em do rukou případ, v němž byla základní pravidla obnovy porušena, začíná rozkrývat kriminální kauzu nečekaných rozměrů. *Bod obnovy* je zatím nejlepší tuzemské překvapení letošní filmové sezony. Debutující režisér a jeho scenárističtí kolegové vytvořili ikonu žánru a nominovali se mezi nejnadějnější mladé filmaře. Ve filmu hrají Andrea Mohylová, Matěj Hádek či Václav Neuzil.

>> hudba

h

BAMBULKOVÁ PÁRTY KÁJA A BAMBULÁČEK

Z Kája se během posledních let stal největší fenomén dětské hudby a zábavy. Vystupuje s plyškem Bambuláčkem a jejich *Bambulková párty* je v současnosti nejvyhledávanějším hudebně-divadelním představením pro děti. Večírek plný barev, světel, tance a písniček nenechá sedět žádného diváka. Součástí programu jsou hity z desky *Hop Hop Tanyny!*, soutěže či bláznivé kostýmy. Během celého podzimu cestuje Kája se svým programem po všech koutech Česka, koupit lze i speciální vstupenku na uzavřené setkání s Kájou a Bambuláčkem. Info o termínech na www.akcicky.cz.

>> Kniha

tv

>> TV tip

SVĚT ÚŽASNÉ BÁRY BARBORA JANEČKOVÁ VÍTOVÁ

Kniha *Svět úžasné Bary* přináší do současného uspěchaného světa příjemné čtení. Krátká humorná zamyšlení a postřehy výstižně zachycují autentické, na vlastní kůži prožité události ze života svérázné autorky.

Svět kolem sebe vnímá s jemnou ironií, která vás pobaví a rozptýlí vaše každodenní starosti. Nic v jejích příbězích není smyšlené ani záměrně vylepšené. Knihu doprovází originální ilustrace Kláry Karoly, které lze dotvářet vlastními barvami. Ideální kniha do kabelky pro pravidelné cesty do práce.

každého případu, sociální kontext a důvody, proč k rodinnému odcizení došlo. Od dospívajících matek, jež se cítily neschopné ponechat si své děti, přes otce, kteří odešli od rodiny, až po adoptované děti, jež touží poznat své biologické rodiče a příbuzné.

NOVA / OD 7. ZÁŘÍ / 21:15

Co se děje

Serena Williams je dvojnásobnou matkou

Bývalá tenistka Serena Williams je nyní aktivní na sociálních sítích. Se svými fanoušky sdílela přírůstek do rodiny. A to prostřednictvím vtipného videa, v němž si při posezení s manželem Alexísem Ohanianem a dcerkou Olympií najednou vzpomene, že v záběru něco chybí. Zvedne se a za chvíli přichází se zavinovačkou, v níž má svou vlasatou dcerku.

Motorkář se chlubil divokou jízdou

Ne moc chytře si počínal řidič motorky na Českokrumlovsku. Nejprve natáčel jízdu na své hondě, potom ji zveřejnil na sítích. Jenže při jízdě porušoval řadu pravidel – například neustále překračoval nejvyšší povolenou rychlost, chvílemi se řtil téměř 300 km/h. A tak video neuniklo dopravním policistům, kteří po něm začali pátrat.

Soutěž o voucher na snímek Spider-Man: Napříč paralelními světy

Pavoučí hrdina se vrací s další kapitolou oscarové ságy Spider-Man: Paralelní světy. Animovanou senzaci můžete zhlédnout na řadě online platforem. Na tři z vás čeká voucher na přehrávání filmu na internetové televizi Starmax zdarma. Stačí správně odpovědět na otázku.

Jak se jmenuje hlavní hrdina filmu Spider-Man: Napříč paralelními světy?

- A Chris Alvares
- B Miles Morales
- C Mike Fernandez

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 20. září 2023.

SIMONA KRAINOVÁ SI ZALOŽILA ONLYFANS!

Tahle zpráva pořádně rozhýbala český internet. Vedle Instagramu, kde patří mezi neaktivnější, si modelka Simona Krainová založila placený profil na síti OnlyFans. Aby na něm fanoušky potěšila lechtivějšími snímky.

Letos padesátiletá kráska svým krokem Lopět rozdělila lidi na sítích na ty, od nichž to schytala, a na ty, kteří její krok podpořili. Na svém Instagramu i jinde si mohla přecíst o tom, na jaké dno klesla, co jednou řekne svým synům, zda to má ve svém věku zapotřebí, když nepocituje žádné problémy s financemi.

Na hejty přišla celkem pragmatická odpověď. „Na řadu mých fotek na Instagramu mě neustále upozorňují, že mi omezí účet, protože jsem příliš odhalená a fotka obsahuje tohle i tamto... Už mě to

nebaví, několikrát se mi stalo, že mi fotky nezveřejnili nebo nutili k odstranění. Foce-ní patří neodmyslitelně k mojí práci, mám ji ráda a ano, živí mě velmi dobře. Mám řadu krásných fotek od skvělých fotografů, jak z minulosti, tak nové, o které bych se s vámi ráda podělila, ale tady to bohužel nejde. A tak vám umožním je zhlédnout právě pomocí platformy OF a taky vás nechám trochu více nahlédnout do soukromí,“ napsala na Instagramu. Vypadá to, že tento tah modelce vyšel, po chvíli se její účet zařadil mezi nejspěšnější.

>> To nej z Instagramu

Neobvyklými služebními auty se pochlubila nizozemská armáda. Malá elektrická vozítka plánuje využívat hlavně pro přepravu personálu a malých nákladů v rámci kasáren.

Moderátor **Leoš Mareš** vzal své dva syny na Inca Trail, slavný pochod, který je dovedl do peruánského divu světa, horského města Inků Machu Picchu.

Soukromá zoologická zahrada **Brights** v americkém Tennessee se pochlubila novým přírůstkem. A ne jen tak ledajakým – narodilo se tam žirafí mládě bez skvrn. Je jediné na světě!

Text: Petr Horálek
Ilustrace: Digishock

VESELÁ RODINKA

Houkání parních lokomotiv, vřískot dětí, pobíhání skupinek fotografů, popojíždění opravených motorových vozů a mašinek z první republiky i z éry kultu osobnosti, fronty na párek v rohlíku a hlasité filozofické rozpravy nad kelímkem s pivem. Tohle všechno patřilo ke dni železnice, na který byl Bohemír vyslán, aby pomáhal organizátorům. „Potřebujeme tam každou volnou ruku i hlavu. Budeš prostě takový chlap pro všechno,“ smál se náměstek, když mu nařizoval služební cestu.

Detektiv nejprve kontroloval značení, hledal díry v plotě a monitoroval ranní návaly u vstupní brány. Když pořadatelé odhalili jeho fyzickou nešikovnost, raději ho poslali do bezpečnostního střediska, což byla ve skutečnosti veřejnosti nepřístupná místnost pro občerstvení s termoskami na kávu a čaj. „Raději jděte mezi lidi a předcházejte konfliktům,“ pronesl kolega se sluchátky na uších, který neustále zíral do monitorů a pouštěl do tlapkačů hlášení o zvláštních jízdách.

Bohemír měl pocit, že se ho chce především zbavit, aby jim tam zbylo více občerstvení, ale úlevně si nabral hrst

koláčů do papírového sáčku, rychle si nalil černý nápoj do kelímku a vyšel ze dveří na prudké slunce. „Jé, pane, vyfotil byste nás prosím?“ ozvalo se vedle něj. Otočil se a uviděl veselou rodinku s mobilem, která si právě pořizovala selfie před lokomotivou. Hyperaktivní holčička vyplazovala při pózování jazyk a její prarodiče jí v tom zdatně sekundovali. „Potřebovali bychom snímky taky u točny,“ prosil bělovlasý pán s tělem sportovce.

Ukázalo se, že rodinka je poněkud náročná. Pózování zabralo čtvrt hodiny, přičemž holčička neustále poskakovala, do všech narážela, dožadovala se zmrzliny, nebo aspoň džusu a v jednom kuse mizela mezi exponáty. Na většině fotek tak chyběla. „Vy jste ale šikovný,“ chválila ho paní, „zaberete nás ještě s Bobinou, Čmelákem a Bardotkou?“ Unavený detektiv uvnitř zuřil, ale stále se ovládal. „Tak ještě jednu sérii,“ odpověděl s umělým úsměvem.

„Kam vlastně zmizela Zuzanka?“ pronesla udiveně paní, když Bohemír udělal už opravdu poslední snímek líbajícího se páru před salonním vozem. „Pomůžete

nám ji hledat? To by nám její rodiče neodpustili. Jsou totiž pracovně v Africe, víte?“ řekl pán a nečekal na odpověď. Za chvíli se už dvojice zmocňovala panika. „Proč jí nezavoláte na mobil?“ odvážil se zeptat Bohemír. „Prosím vás, vždyť ten mám u sebe,“ odsekl muž. „Nemá smysl ji vyvolávat ani místním rozhlasem, měla by z toho akorát legraci. Ta se někde schovala a teď nás pozoruje. Musíme projít celý areál.“

Detektiv se spojil s organizátory od hlavní brány a zjistil, že žádná osamělá holčička depo v poslední době neopustila. Ani kolega od monitorů ji na kamerách nikde neviděl. Zbývalo prohlednout každý kout, ale to šlo provést až po odchodu všech návštěvníků. Náhle si Bohemír povšiml fronty u občerstvení a uvědomil si, že řešení má přímo před nosem. „Nebojte se, za chvíli vám vnučku přivedu,“ pronesl sebevědomě.

? Kam se Zuzanka schovala? A proč nebyla vidět na žádné bezpečnostní kameře?

Řešení:

Zmizela Zuzanka si dobře všimla, že detektiv měl v ruce koláče a kávu. Došlo jí, že za dveřmi, ze kterých vyšel, bude jídlí a nápoje pro organizátory zdarma. Sebevědomě vešla dovnitř, když někdo vycházel (do prudkého slunce; vzpomínáte?), rychle si našla cítronovou limonádu, do hrsti nabrala plno koláčů a schovala se přímo pod stůl, za kterým seděl pracovník se sluchátky a sledoval monitory od bezpečnostních kamer. Bohemír si za svůj čin vysloužil od náměstka červený diplom s pochvalou.

Poklad ve skořápce

Filozofové stále řeší otázku, zda bylo dříve vejce, nebo slepice. My ale řešíme, co s vejci, z nichž se nestaly kraslice. Na rozdíl od myslitelů jsme odpověď našli – spíše jich je několik a rozhodně se sobě nepodobají jako vejce vejci. Naznačují, jaký kuchyňský a jídelní zázrak se skrývá pod skořápkou.

Donburi s vejcem a kuřetem

Nepostradatelná položka japonské kuchyně – miska s rýží zvaná donburi doplněná čímkoli dalším – tvoří lehké, okouzující a výživné jídlo, jeden z oněch symbolů této exotické kuchyně, které snadno dobudou naše srdce i žaludky.

**PŘÍPRAVA:
DO 30 MINUT**

2 PORCE

- | 1 hrnek japonské lepkavé rýže (suché)
- | ½ hrnku kuřecího vývaru | 1 lžička krupicového cukru
- | 1 lžice sójové omáčky | 2 lžice rostlinného oleje
- | ½ cibule nakrájené na plátky | 3 lehce ušlehaná vejce
- | 200g masa z vykostěných kuřecích stehen bez kůže nakrájeného na slabé plátky
- | 1 hrst nadrobno nakrájené jarní cibulky
- | chilli vločky k podávání (není nutné)

1 Rýži uvařte podle návodu na obalu a udržujte ji teplou. Těsně před podáváním ji pak rozdělte do dvou misek.

2 V misce promíchejte kuřecí vývar, cukr a sójovou omáčku.

3 V pánvičce rozehřejte polovinu oleje při středně vysoké teplotě. Přidejte polovinu cibule a za promíchávání smažte asi dvě minuty. Vsypte polovinu

plátků masa, promíchejte a smažte 3–4 minuty. Vlejte polovinu ochuceného vývaru a nechte vše asi minutu probublávat. Zakapejte polovinou rozšlehaných vajec a povařte asi dvě minuty, až se vejce usadí.

4 Směs přesuňte do jedné misky s rýží a postup zopakujte se zbylými surovinami. Před podáváním posypte cibulkou a chilli vločkami.

**PŘÍPRAVA:
60 MINUT**

Sýrová focaccia s vejci

Ano, můžete si dát k vajíčkům pečivo nebo si je navršit na krajíc chleba – ale co takhle spojit všechno dohromady do voňavé italské snídaně, lehkého oběda nebo večeře?

4–6 PORCÍ

- | 1¼ lžičky sušeného droždí
- | 1 lžička krupicového cukru
- | 160 ml teplé vody | 225 g hladké mouky + na poprášení
- | 1 lžička soli | ½ lžice olivového oleje + na zakapání
- | 4 vejce | 8 plátků pancetty nebo slaniny
- | 250 g cherry rajčátek
- | 100 g nastrouhaného polotvrdého sýra
- | 1 lžička chilli vloček | 1 hrst lístků bazalky

1 Droždí, cukr a vodu promíchejte v míse a nechte na teplém místě stát asi pět minut, až se na povrchu objeví bublinky.

2 K droždí prosejte mouku, přidejte kvásek, sůl a olej a spojte do těsta. Vyklopte ho na pomoučenou plochu a hnětte asi pět minut, až bude hladké a pružné. Vraťte ho do mísy, přikryjte čistou utěrkou a nechte na teplém místě kynout 15–20 minut. Troubu předehřejte na 220 °C.

3 Těsto rozválejte na obdélník nebo čtverec o straně asi 25 centimetrů a vložte na plech podobných rozměrů vyložený pečicím papírem. Vytlačte do stran.

4 Na těsto rovnoměrně vyklepňte 4 vejce, poklaďte ho slaninou a rozkrojenými rajčátky, posypte sýrem, chilli a bazalkou. Zakapejte olivovým olejem, vložte do trouby a pečte asi 12–14 minut, až těsto zezlátne, vejce zpevní a slanina se vyškváří.

SPIDER-MAN

INAPŘÍČ PARALELNÍMI SVĚTY

Sledujte zde

© 2023 CTMG. All Rights Reserved. © & TM 2023 MARVEL

 SLEDUJTE
ONLINE

O₂ Videotéka

STARMAX

 kuki

Soutěž o knihy z výzvy 10 000 kroků

Poslete nám správně vyluštěnou křížovku a tři z vás mohou vyhrát jeden z knižních titulů tematicky spojených s výzvou 10 000 kroků. Tato celorepubliková výzva se snaží o navrácení chůze do života jako běžného způsobu dopravy na krátké vzdálenosti. Pokud chcete poznat krásy Česka, udělat něco pro sebe či vyzvat přátele, registrovat se můžete až do konce září. Výzvu pořádá Partnerství pro městskou mobilitu ve spolupráci s městy. Více na www.desettisickroku.cz.

Svou odpověď zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 20. září 2023.

Křížovka
o hodnotné ceny

John Muir (1838–1914),
skotský přírodovědec:

Svět je velký a... (dokončení v tajence).

POMŮCKA: PAAR, TAE, UPEB, VAN	AROMATICKÉ KORENÍ	ŠPANĚLSKÁ ŘEKA	3. ČÁST TAJENKY	?	JMÉNO ZPĚVAČKY LANGEROVÉ	ELEKTRO- MAGNETICKÝ SPÍNAČ	UMÍNĚNÝ ZÁPOR	MAŠKARNÍ PLES	?	PROVOZO- VATEL JACHTINGU	NUTKÁNÍ	POCTY	?	ODRŮDA KORUNDU (BRUSIVO)	NEOBLEČENÁ (EXPR.)	UŠNÍ TĚLIŠKO	
PLÁŠTĚNKA (ZASTAR.)					RÝŽOVÁ PÁLENKA					SPZ JABLONCE NAD NISOU			VZ. OXIDU ČINATÉHO KOLONIE				
KOLOS					NĚM. POP. ZPĚVAČKA PÁRALŮV HRDINA					SAMOČINNÝ STROJ							
LODNÍ ŠROUB										1. ČÁST TAJENKY NÁZEV PLANETKY							
MAJÍČÍ ROHY							TU MÁTE MLÁDĚ SKOTU					SÍŤ ČERPAČÍCH STANIC					
?	OCHLUPENÍ SAVCŮ	ČÁST VÍDNĚ ST. ČÍNSKÉ PLATIDLO				STRNUTÍ ŠÍJE TURECKÉ MĚSTO						POTOMCI (SLOV.)					
LESNICKÁ MÍRA DŘEVA					HRAD U BRNA CHYBA (HOVOR.)							TRNOVNÍK					
ZKRATKA PRO RADIÁN					KORNOUTICE NEOSTRÉ												
PARNÍ NÁKLADNÍ AUTOMOBIL																	
PALICE NATLUČENÍ							ÚTOČIT	JEHLČAN	STAVEBNÍ IZOLAČNÍ LEPENKA								
?	HRANICE	PÍSEMNĚ POSTOUPITÍ ČESKÝ SBORMISTR															
CESMÍNOVÝ ČAJ					ODHAD SLONÍ SPÍČÁK												
NĚMECKÝ NEURČITÝ ČLEŇ					POKLADNA TÍM ZPŮSOBEM												
AUŠUS								LIKÉRNÍK	PŘESMYČKY								
?	NĚMECKÝ LÁŽEŇ	STÍŽNOST SV. ŠLECHT. STATEK															
OBÝVATEL PYRENEJÍ					VĚTRÍK (BÁS.) USAZENINA					NÁSEP	ODBORNÍK VÁLOPATÍ	VZHŮRU	?	ZAŘÍZENÍ NA SUŠENÍ	ZTRATIT LISTÍ	KÝLA (MEDIC.)	VARIANTA
AVŠAK					OBÝTNÝ PŘÍVĚS DESPOTA							LONDÝNSKÁ ČTVRT					
OBDRŽET							SLAVNOSTNÍ OBLEČENÍ PŘECHOD VŘECE						OSOBNÍ KOUZLO ROZVOD POTRUBÍ				
?	ČESKÝ HUDEBNÍK LÉK. POSUD. KOMISE						DOUPĚ CHUCHVALEC										
DUTÁ MÍRA					KUS LEDU					2. ČÁST TAJENKY							
BOMBA					POVRCHOVÝ DŮL					ČESKÁ METALOVÁ KAPELA							
DRUH KORENÍ					KDYPAK					SPZ TRUTNOVA				ČAJOVÁ RŮŽE			

Cítat z minulého čísla: **Cesta se nejlépe měří v přátelích spíše než v mílich.**

Soutěž pro chytré hlavy

1 Od kolika let jezdí Maxim Habanec na skateboardu?

- A od 5 let
- B od 8 let
- C od 10 let

2 Jak se jmenuje lovecký zámek poblíž Štáhlav?

- A Kratochvíle
- B Dřevíč
- C Kozel

3 Kde se letos koná Národní den železnice?

- A v Bohumíně
- B v Plzni
- C v Lužné u Rakovníka

4 V jaké roli se představuje Ivan Trojan v nejnovějším reklamním spotu ČD?

- A Pankáč s čírem
- B Tramp v klobouku
- C Kyjovan v kroji

5 Komu je vyhrazený první vůz metra v Dillí?

- A seniorům
- B ženám
- C politikům

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?

Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžít můžete na www.cdprovas.cz

Na webových stránkách vyplňte příslušný formulář a své odpovědi zadávejte do **20. září 2023**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu. Tři výherce odměníme poukázkami do obchodní sítě PONT v hodnotě 1 000 Kč. Další tři z vás obdrží Skupinovou víkendovou jízdenku ČD (ve verzi pro celou Českou republiku) v hodnotě 899 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:

- 1 – Blízká setkání
- 2 – Blatná
- 3 – Humenné
- 4 – 50 %
- 5 – 55 kilometrů

pont to go

Srpnové soutěže

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás?

Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o voucher na snímek Mia a já ve filmu

Jak se jmenuje kouzelná země, o jejíž záchranu bude Mia usilovat?

B Centopie

Soutěž o (audio)knihu s tajemnem

Tajenka zní: Cesta se nejlépe měří v přátelích spíše než v mílich.

Každý měsíc s námi můžete vyhrát poukázky PONT, Skupinovou víkendovou jízdenku ČD a další ceny.

Trat'ová

měsíční jízdenka – 10 dní

Na nepravidelné cesty do školy, práce či třeba na chalupu

- nepřenosná **měsíční jízdenka s 30denní platností**
- cestovat můžete **10 libovolných dní**
- pořídíte ji a aktivujete pro vybraný den v aplikaci **Můj vlak**

Pojed'te s námi.
www.cd.cz

 České dráhy
Národní doprava

Kdo s námi cestuje, ten to lajkuje

Mora Vanda

Už jsem ve vlaku do Prahy, ale dochází mi data a za chvíli se mi vybijí mobil. 😞😞😞

Pra Žanda

Bože, kdys jela naposled vlakem? 😞🙏 Tak si ho dej do nabíječky a zapni si wifi. 😊

Mora Vanda

Ta wifi i nabíječka fakt jedou. 👍 Pustím si seroš. Ozvu se, až dorazím. 😊

Zásuvky 230 V

Klimatizace

Internet zdarma

Restaurace

Roznáška občerstvení

Bezbariérový přístup

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/modernidopravce

České dráhy
Národní doprava